

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
1982. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE
ÉS 1983. ÉVI PROGRAMJA

Budapest
1983

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA
KÖNYVTÁRÁNAK
1982. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE
ÉS 1983. ÉVI PROGRAMJA**

**Budapest
1983**

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA KÖNYVTÁRA

Szerkesztette: Fekete Gézáne

ISSN 0230–7545

TARTALOMJEGYZÉK

I. A Könyvtár szervezete és irányítása	5
II. Munkafolyamatok elemzése	8
Állománygyarapítás, kiadványcsere, állomány	8
Feldolgozás	10
Olvasószolgálat	11
Raktározás	12
Dokumentáció, információ, informatika	13
Hálózati és módszertani munka	16
Reprográfiai szolgáltatások	18
Tudományos munka	18
Kiadványtevékenység	21
Nemzetközi kapcsolatok	23
Akadémiai Levéltár	28
Könyvtár és propaganda	29
Függelék: Rózsa György: „A pokolba vezető út nem folyóirattal van kikövezve.” (M. Tud. 1983. 3. sz. 219–221. p.)	30
III. Adatok és táblázatok	34
1. Gazdálkodás	34
1.1 Költségvetés	34
1.2 Beruházás	35
1.3 Állóeszközök	35
1.4 Felújítás	35
2. Személyzeti adatok	36
2.1 Létszám	36
2.2 Végzettség, szakképzettség	36
2.3 Besorolás, bérezés	37
2.4 Kitüntetés, jutalmazás	37
3. Állomány, gyarapodás	38
3.1 Gyarapodás szakok szerint	38
3.2 Gyarapodás eredete	39
3.3 Gyarapodás módja	39
3.4 Nemzetközi kiadványcsere forgalom	40
3.5 Nemzetközi kiadványcsere földrajzi megoszlása	40
3.6 Duplum és fölüpéldány kiajánlás	41
4. Feldolgozás	42
4.1 Könyvtári feltárás: címléírás, osztályozás	42
4.2 Katalógusépítés	42

5. Olvasószolgálat	43
5.1 Könyvtár használói	43
5.2 Használók foglalkozás szerinti megoszlása	43
5.3 Szolgáltatási alkalmak	44
5.4 Állományhasználat	44
5.5 Könyvtárközi kölcsönzés	45
5.6 Köttetés	45
6. Dokumentáció, tájékoztatás, bibliográfia	46
6.1 Tudományszervezési dokumentáció	46
6.2 Tudományszervezési gyorstájékoztató	46
6.3 Akadémikus bibliográfia	47
6.4 MISZON	47
7. SCI Heti gépi szakirodalomfigyelés	48
7.1 Szolgáltatások előfizetési árai	48
7.2 Előfizetők száma és szolgáltatások típusainak megoszlása	48
7.3 Előfizetők főhatóság szerinti megoszlása	49
7.4 SCI adatbázisból szolgáltatott ASCA szakirodalmi információk relevancia és zaj százaléakai	49
8. Hálózati és módszertani munka	50
8.1 Hálózati tagkönyvtárak megoszlása az állomány nagysága szerint	51
9. Repográfiai szolgáltatások	53
10. Kiadványok bibliográfiája	54
11. Nemzetközi kapcsolatok	55
11.1 Külföldi kiküldetések, tanulmányutak	55
11.2 Külföldi kutatók és látogatók	55
12. Munkatársak tagsága és közreműködése testületek tevékenységében	57
13. Munkatársak publikációi	62
14. A Könyvtárról 1982-ben megjelent cikkek, kiadványismertetések	69
IV. A politikai és társadalmi szervek munkája	72
V. Áttekintés és értékelés az 1982. évi tevékenységről és az 1983. évi program	74
Rövidítések jegyzéke	75

I. A KÖNYVTÁR SZERVEZETE ÉS IRÁNYÍTÁSA

Az MTA Könyvtár szakmai tanácsadó szerve a *Könyvtári Bizottság*. A Könyvtári Bizottság tagjai a következők:

elnök:	Ligeti Lajos akadémikus
titkár:	Rejtő István, az irodalomtud. kandidátusa
tagok:	Braun Tibor, a kémiai tud. doktora Csapodi Csaba, az irodalomtud. doktora Garas Klára akadémikus Gáspár Rezső akadémikus Király István akadémikus Kulcsár Kálmán akadémikus Major Máté akadémikus Márta Ferenc akadémikus Máthé Imre akadémikus Rózsa György, a közgazdaságtud. kandidátusa Sárdy Péter, a Művelődési Minisztérium osztályvezetőhelyettese Szabolcsi Gertrúd akadémikus
állandó meghívottak:	Székely Dániel, az MTA Könyvtár főosztályvezetője Apor Éva, az MTA Könyvtár párttitkára

Az MTA Könyvtár *főigazgatója*: Rózsa György, a közgazdaságtud. kandidátusa

Az MTA Könyvtár *igazgatóhelyettesei*: Rejtő István, az irodalomtud. kandidátusa és
Braun Tibor, a kémiai tud. doktora.

A Könyvtár szervezetileg *főosztályokra, osztályokra* és az osztályokon belül *csoportokra* tagozódik. A főigazgató közvetlen felügyelete alatt működik a Könyvtár titkársága, beleértve a személyzeti megbízottat is.

Informatikai és Tudományelemzési Kutatási Főosztály

vezetője:	Braun Tibor, a kémiai tud. doktora Informatikai Osztály
vezetője:	Bujdosó Ernő, a fizikai tud. kandidátusa Tudományelemzési Osztály
vezetője:	Schubert András Számítástechnikai és Rendszerszervezési Csoport
vezetője:	Békefi József

Koordinációs Főosztály*

vezetője:	Székely Dániel Hálózati és Módszertani Szolgálat
vezetője:	Kállai Istvánné Szerzeményezési Osztály
vezetője:	Fekete Géza

*1983. márc. 1-től a Koordinációs Főosztály megszűnt

Állományszervezési Osztály

mb. vezetője: Madary Kamill
MISZON Csoport
vezetője: Gregorovicz Anikó

Olvasószolgálati Főosztály

vezetője: Vitályos László
Központi Olvasószolgálat
vezetője: Pétervári Lászlóné
Törökbálinti Raktári Osztály
vezetője: Kovács Ferenc
Könyvkötészet
vezetője: Tódor Katalin

Nemzetközi Csereszolgálat

vezetője: Domsa Károlyné

Feldolgozási Osztály

vezetője: Durzsa Sándor
Címfelvételi Csoport
vezetője: Bodnár Györgyné
Osztályozási Csoport
vezetője: Darabos Pál

Tájékoztatási és Bibliográfiai Osztály

vezetője: Fekete Gézáné
Általános Tájékoztatási Csoport
vezetője: Fekete Gézáné
Tudományszervezési Tájékoztató Csoport
vezetője: Balázs Péterné
Kiadványszerkesztés
vezetője: Suhai Pálné
Sokszorosító Csoport
vezetője: Szondi Károly

Folyóíratár

vezetője: Büky Béláné

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

vezetője: Fülöpné Csanak Dóra, az irodalomtud. kandidátusa
Régi Könyvek Gyűjteménye
vezetője: Ritoók Zsigmondné

Keleti Gyűjtemény

vezetője: Apor Éva

Akadémiai Levéltár

mb. vezetője: Körmendy Adrienne

Reprográfiai Osztály

- vezetője: Tőkés László
Mikrofilmtár és Fotolaboratórium
- vezetője: Tőkés László
Gyorsmásoló–Xerox Szolgálat
- vezetője: Tarcsai Mihályné

Gazdasági Osztály

- vezetője: Orbán Lászlóné
Pénzügyi és Számviteli Csoport
- vezetője: Orbán Lászlóné
Üzemeltetési Csoport
- vezetője: Aradi József

II. MUNKAFOLYAMATOK ELEMZÉSE

ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE, ÁLLOMÁNY

Állománygyarapítás

Az MTA Könyvtár funkciórendszerében elsődleges a gyűjteményi funkció. Ennek a feladatnak eleget téve az elmúlt években sikerült még az állománygyarapodás szintentartása, 1982 folyamán ez már nem vált lehetővé. Az *1982. évi állománygyarapodás* mennyisége minden dokumentumtípusra vonatkozóan (könyv, folyóirat, kézirat, mikrofilm) kisebb arányú csökkenést mutat (L. 3. sz. táblázat), ugyanez a csökkenés tapasztalható a beszerzés módja szerint is. Az állomány összesen 34.161 tétellel növekedett, 14.066 kötet könyvvel, 5.735 kötet periodikával, 13.940 egység kézirattal és 420 mű mikrofilmjével. Az évi összgyarapodásban a beszerzés módja szerinti megoszlásban 45,6 % vétel, 29,4 % csere, 11,1 % kötelepéldány, 11,5 % ajándék, a fennmaradó 2,4 % pedig az akadémiai őrzött példányok illetve saját előállításban kiadott művek. (L. 3.3 sz. táblázat)

Szükséges röviden szólni a beszerzést befolyásoló negatív körülményekről, a devizás rendelések korlátozásáról. E fejezet függelékeként közölt cikk áttekinti, értékeli a történeteket.

Vétel útján 1982-ben 2.789 kötet könyv került állományba, devizás relációban a csökkenés az előző évhez mintegy 300 kötet. Ebben szerepet játszottak a visszafogott rendelések. (Az év utolsó negyedében nem érkezett szállítmány a Kultúrától.) A vételből származó gyarapodás csökkenése a könyvállomány legértékesebb törzsanyagát a nyelvtudományi, irodalomtudományi, ókortudományi szakirodalmat érinti. A devizás könyvrendelések összege 2,543.269 Ft volt, ehhez járult belföldi vásárlásokra költött 214.467 Ft. A rendelések átfutási ideje változatlanul hosszú.

Vétel útján érkező folyóiratok száma 1.030 kötet volt, valamelyes csökkenéssel az 1981. évhez viszonyítva. 1982-ben összesen 99 új periodikum került az állományba, ebből vételként 13 folyóiratcím. Az 1983. évi folyóiratrendelések megkésést kiküldése előreláthatólag zavarokat fog eredményezni.

A *nemzetközi kiadványcsere* döntő jelentőséggel bír az állománygyarapításban. 1982-ben 83 állam 1576 intézményével állt cserekapcsolatban a Könyvtár. (L. 3.5 sz. táblázat) A partnerek száma 71-gyel csökkent az 1981. évihez képest. Ez nagyrészt revíziós munka következménye. Új kapcsolat: 22.

A cseréből állományba vett könyvanyag a könyvgyarapodásnak 42 %-át teszi ki, valamelyest csökkent az 1981. évi 45 %-hoz képest. Ebben szerepet játszott a könyvárak emelkedése, a cserelehetőségeknek a gazdasági helyzet miatti korlátozása, valamint a statisztikában az az adminisztratív változtatás, hogy az OSZK-tól kapott könyvanyag 1982-től nem csereként, hanem ajándékként kerül nyilvántartásba. (L. 3.3 sz. táblázat) Visszaesés elsősorban a nyugati partnereknél tapasztalható, de ez mutatkozik a szocialista relációban is (L. 3.4 sz. táblázat) Az év folyamán cserében összesen 7.738 kötet könyv érkezett be, melyből állományba került 5.952 kötet, a fennmaradó 1.786 kötet pedig az egyéb forrásból származó anyaggal együtt kiejárlásra került. A könyvcseré összetételének a gyűjtőkörhöz való igazítását jelzi az a körülmény, hogy amíg a könyvcseré volumene valamelyest csökkent, az állományba nem vett, profilidegen anyag kötetszáma megtartotta a tavalyi szintjét.

1982-ben a csere útján történő szerzeményezésből 4.087 kötet periodika került állományba. A kiadványcsere jelentőségét jelzi az a körülmény is, hogy ez a kötetszám az év folyamán állományba vett összes periodikumnak a 71 %-át teszi ki. A cseréből 58 új kurrens periodikum került állományba.

A nemzetközi kiadványcsere teljes forgalmát, a küldött és az érkezett kiadványok számszerű adatait, könyvre, periodikára, mikrofilmre vonatkoztatva a 3.4 sz. táblázat foglalja össze.

A Könyvtár állományának gyarapodását belföldi vonatkozásban a *kötelesspéldány* szolgáltatás biztosította, vételre könyvek és folyóiratok esetében egyaránt csak többpéldányok beszerzésénél került sor. Az említett beszerzési forrásokon kívül az állomány még *ajándék* útján is gyarapodott.

A könyv- és folyóiratgyarapodás *szakok szerinti* megoszlását a 3.1 sz. táblázat tünteti fel, mely a Könyvtár profiljának megfelelő. A könyveknél az irodalomtudomány és szépirodalom, történettudomány, nyelvtudomány dominál, a folyóiratoknál az egyes kiemelkedő humán területek mellett a természettudomány közel 30 %-os arányt képvisel.

A szerzeményezési munkával párhuzamosan folyt a főlépéldányoknak és a duplikátóknak a rendszeres kijárlása hálózaton belüli és kívüli könyvtáraknak részbeni sikerrel, de az anyag egy része elhelyezhetetlen marad.

Az alapállomány könyv és folyóirat szerzeményezési tevékenységéhez szervesen kapcsolódik az egyes különgyűjtemények állományfejlesztési tevékenysége.

A *Kézirattár* szerzeményezési munkájával kapcsolatos számszerű adatokat a 3. sz. táblázat tartalmazza. Az 1982. évi gyarapodások között külön említést érdemel Mihályfi Ernőnek a kortárs írókkal és művészekkel folytatott levelezése, Péchy Blanka kéziratgyűjteménye, levelezése, Fadruz János kéziratok, Korach-Mór hagyatéka, Hory András emlékiratai, melyek vétel útján kerültek a Könyvtár birtokába. Mihályfi Ernő cikkei, Balázs Béla külföldi filmszakemberekhez írt levelei – csak a leglényegesebbeket említve – ajándékozással vált a gyűjtemény részévé.

A *Régi Könyvek Gyűjteményében* a vásárlások között a legértékesebb egy 18 darabot tartalmazó kolligátum, amely bécsi nyomtatványokból áll a XVI. század elejéről. Értékét növeli, hogy a nyomtatványok között unikumok is vannak.

A *Keleti Gyűjteményben* az év során vásárlás, csere és ajándékozás útján 1.100 kötet könyv került állományba, valamint 20 új címmel gyarapodott az orientalisztikai folyóiratgyűjtemény. Egyik legjelentősebb beszerzés volt a Japan Foundation-től ajándékba érkezett nagyszabású könyvanyag mintegy 5.000 \$ értékben. Ez az értékes küldemény jórészt angol nyelvű japanisztikai művek gyűjteményéből áll, továbbá felölel egy 13 kötetes klasszikus kínai-japán nagyszótárt, valamint a modern japán irodalom nagysorozatát. Magános gazdagítója volt a Gyűjteménynek dr. Zelnik István közgazdász, aki vietnamsztikai sakkönyvtárát ajándékozta a Keleti Gyűjteménynek. A keleti kéziratállomány gyarapodása az előző évekhez hasonlóan történt, nagyrészt vétel útján. Kiemelésre kívánkozik a magyar történeti vonatkozású kis örmény breviárium 1687-ből.

A *Mikrofilmtár* összesen 420 művet vett állományba, ebből 342 mű saját előállítású film. A Könyvtár mikrofilmállományába kerültek a kecskeméti Református Egyház Könyvtárának kézíratairól való felvételek. Értékes gyarapodást jelentett a Jugoszláviában helyszínen mikrofilmezett anyag, mely a zágrábi Egyetemi Könyvtár, Főszékesegyházi Könyvtár és a Horvát Tudományos Akadémia Levéltárának állományából összesen mintegy 8.000 oldal mikrofilmre vételét tartalmazza. Teljes terjedelmében került fényképezésre 16 kódex és egy régi könyv, egyéb részletekben való fotózás mellett. A lefényképezett kódexek között van többek között a Hahóti

Sacramentarium, a Hilarius-korvina, a gyönyörűen díszített Biblia Veteris Testamenti a XVI. század elejéről, Zsigmond királyt ábrázoló képekkel. A saját előállítású mikrofilmek mellett az állomány vásárlás és csere révén is gyarapodott. Kézirat-mikrofilmek érkeztek Bécsből, a Vatikánból, Uppsalából és Prágából.

Állomány

A Könyvtár összállománya az 1982. december 31-i állapotnak megfelelően a következő:

890.693 kötet könyv
244.655 kötet periodika
478.292 kézirat
19.517 mikrofilm
<hr/>
összesen: 1,633.157 egység*

FELDOLGOZÁS

A futószalagon 1982 folyamán 12.270 kötet modern könyv, 1.100 kötet keleti könyv és 99 folyóirat feldolgozása, címléírása és szakozása történt meg, ugyanezeknek a tételeknek a stencilleírásával és katalóguscédula sokszorosításával együtt.

A folyóiratok retrospektív feldolgozása folytatódott, de az előző évekhez képest csökkent ütemben a raktárköltöztetést előkészítő munkálatok miatt. A KFKC-nak 3.655 bejelentés történt. Az ISSN számoknak rávezetése a bejelentésekre tovább folytatódott, a kurrens anyag mintegy 80 %-ra került rá a nemzetközi azonosító szám.

A kéziratos anyag vonatkozásában befejeződött az alapítványi és ügyészi iratok feldolgozása. Megkezdődött a RAL revíziója, megtörtént egy hiányzó iktatókönyv pótlása, egyes vegyes iratok iktatása és feldolgozása.

Befejeződött Dutka Ákos, Waldapfel József és az Ortvy-, Vizsota-hagyaték feldolgozása. Elkészült Honti János és Huszti József hagyatékának rendezése, megkezdődött a katalógizálása. Folytatódott Veres Péter hagyatékának a feldolgozása, megkezdődött a Szalatnai-hagyaték rendezése és az Erdey-Grúz-hagyaték feldolgozása.

A mikrofilmeknek is az állománybavétellel egyidejűleg megtörtént a feldolgozása.

A feldolgozó, a katalógusfeltáró munka során a szakmai érdeklődés előterében a címléírás és a betűrendes katalógusok szerkesztési kérdései álltak. A testületeknek a katalógusban történő feltüntetése fokozottabb szerephez jutott, megfelelő szerkesztési elvek kialakítására került sor a sorozati és betűrendes katalógus szorosabb kapcsolatának megteremtésére. Figyelem kíséretében az új címléírasi szabvány kiegészítő szabványainak megjelenését és megvitatásra kerültek a tervezetek. A címléírás és katalógusszerkesztés munkaszervezési problémáiról esettanulmány készült, kidolgozásra került a betűrendes katalógus szerkesztésének házi szabályzata. Ez utóbbi fontos segédeszköz a betűrendes katalógusok szerkesztőinek és használóinak egyaránt. Mind az

*Az állomány nagysága a kéziratok számlálásának ismeretes nehézsége miatt fikciónak tekinthető, a kialakítandó szabvány-polcok méretei hívebben tükrözik majd volumen nagyságát.

alapkatalógusokban, mind a különkatalógusokban folyamatos használatjavító revíziós munkálatok folytak.

A Könyvtár feldolgozó és katalógusépítő munkájának részleteiről L. a 4.1 és a 4.2 sz. táblázatot.

Az információkorszerűsítés jegyében vizsgálódás indult a katalógusok mikrotechnikai eljárás útján való megőrzésére, konzerválására. A Könyvtár jelenlegi, az 1950 óta kiépülő katalógushálózatának tartalmi problémái, a különböző technikai eljárással sokszorosított cédulaanyag romlása, az egyre növekvő helyigény magukban hordják a változtatás szükségességét. A közeli években bevezetésre kerülő új címléírasi szabvány pedig olyan mértékben tér el a régítől, annak szerkesztési elveitől, hogy ez szükségszerűen együttjár a katalógushálózat lezárásával, illetve újakezdésével. A lezárt katalógusok további használatának biztosítására és megőrzésére legcélszerűbbnek a mikrofilmzés látszik. A külföldi tapasztalatokról tájékozódva megindult a kísérleti mikrofilmzési munka, melyek megfelelő támpontot nyújtanak a katalógusok mikrofilmzési idejének, költségeinek, a munka szervezési és technikai feltételeinek a megtervezéséhez. Egy mikrofilm lapra 1.200 cím rögzíthető, további előnye, hogy az így létrejött katalógus kívánt példányban többszörözhető. Az eddigi munkák eredményeiről, tapasztalatairól kidolgozásra és megvitatásra került két előterjesztés. Az a kép alakult ki, hogy az előnyös szempontok felismerését azért agályok is kísérik. A kísérletező és felmérő munka tovább folyik.

OLVASÓSZOLGÁLAT

Olvasó- és állományforgalom

Az olvasóforgalom az előző évihez viszonyítva lényegesen nem változott. A beiratkozott *olvasók száma* 3.301 fő, ezen kívül állandó látogatójeggyel nem rendelkező, csak napi jegyre jogosult további 1.650 olvasó kereste fel a Könyvtárat. Ezek az adatok magukban foglalják a Központi Olvasószolgálat és az egyes különgyűjtemények olvasóinak számát. A használók tudományos fokozat illetve foglalkozás szerinti százalékos megoszlását az 5.2 sz. táblázat mutatja, melynek aránya megegyezik az előző év hasonló adatával.

A *szolgáltatási alkalmak* 1982. évi adatai alapján a helybenolvasás mind könyv, mind folyóirat vonatkozásában valamelyest csökkent, a kölcsönzések száma viszont észrevehetően emelkedett, a tavalyi 18.612 helyett 20.141. (L. 5.3 sz. táblázat.)

Az *állományhasználat adatai*, melyek minden dokumentumfajtaára kiterjednek és magukba foglalják a helybenolvasás és a kölcsönzés kategóriáját is, összességében minden dokumentum típusra vonatkozóan, összesen 14.000 egységgel csökkent az 1981. évihez viszonyítva. (L. 5.4 sz. táblázat) A folyóiratcikkek xeroxoztatásában mintegy 6 %-os emelkedés tapasztalható 1981-hez képest.

Szolgáltatások

A Könyvtár alapvető szolgáltatásainak, a *helybenolvasásnak* ill. a *kölcsönzésnek* adatairól az állományhasználattal összefüggésben már történt említés. A feltüntetett kölcsönzési adatok a saját állományból kölcsönzött dokumentumok számát tartalmazzák. Ezen túlmenően jelentős

szolgáltatást nyújt a Könyvtár az olvasóknak a *könyvtárközi kölcsönzéssel*. A könyvtárközi kölcsönzés adatait illetően a belföldre kölcsönadott kötetek volumenében tapasztalható kiugró növekedés. (L. 5.5 sz. táblázat) A könyvtárközi kölcsönzés keretében az év folyamán megfordult összesen 3.652 kötet.

A *figyelőkarton szolgálat* során 7 alkalommal került sor az új külföldi könyveket propagáló kartonok szétküldésére. A témafigyelési kérések száma 935. Ugyancsak az új szerzeményekre való figyelemfelhívást szolgálták az MTA Könyvtár Új Külföldi Gyarapodásainak Jegyzéke című kiadvány 4 számban megjelent és kiküldésre került füzetei.

Állományvédelem

A könyv- és folyóiratköttetési munkák ez évben nem érték el az előirányzott teljesítményt, melynek oka létszám illetve bérproblémák voltak. Ez a körülmény súlyosan érinti a Könyvtár amúgy is nagymennyiségű kötetlen könyv- és folyóiratanyagát. A kialakult helyzet következtében az intézeteknek való köttetés az év közepén leállt. 1982-ben a saját állományból 5.714 kötet, intézeti állományból 1.914 kötet kötésére és egyéb részletmunkákra került sor. (L. 5.6 sz. táblázat) Külső szakemberek igénybevételével a Kézirattár és a Keleti Gyűjtemény néhány kéziratának restaurálására nyílt lehetőség.

Mindezen szolgáltatások mellett természetesen minden olvasószolgálattal foglalkozó osztály ellát *referenzs és tájékoztatósi* feladatokat.

RAKTÁROZÁS

A könyvtári dokumentumok raktározása szempontjából az utóbbi évtizedek legnagyobb vállalkozása a törökbálinti raktár létesítése volt. Az állomány elhelyezésének problémái már a felszabadulás után jelentkeztek. Az első székházon kívüli pótraktárat a Könyvtár 1954-ben rendezte be, s jelenleg már 4 külső raktárban kerültek tárolásra a könyvek és a folyóiratok a város legkülönbözőbb részein. Ezekben a raktárakban a könyvhygiéniai és állománybiztonsági feltételek megteremtésére nem volt meg a megfelelő lehetőség, e mellett az egyre növekvő állomány szükségessé tette, hogy hosszú időre megnyugtatóan rendeződjék a raktározás kérdése. A törökbálinti raktár 10 évvel az előkészítő tárgyalások után 1982-ben elkészült. Befejeződött az állványok, fűtő-, szellőző-, páradúsító berendezések szerelése, a raktár beköltözésre kész állapotba került.

A raktárban könyvek és folyóiratok tárolására 14.200 polcméter, levéltári célra 5.400 polcméter, az akadémiai tartalék elhelyezésére 4.700 polcméter áll rendelkezésre. A raktár befogadja valamennyi gyűjtemény mindazon állományrészét, amelynek elhelyezésére a Könyvtár belső raktáraiban nincs lehetőség. Elkészült az újonnan létesült Törökbálinti Raktári Osztály működési szabályzata, a raktár betelepítési terve, valamint a költöztetés ütemezése.

A törökbálinti raktárba való költöztetés megkezdését nagyarányú előkészítő munka előzte meg. Ennek kapcsán mintegy 6.500 kitelepítésre kerülő folyóiratfésétség revíziója történt meg, mindezeknek a folyóiratoknak a katalógus céduláira rákerültek a módosított jelzetek. Ugyanakkor ennek a folyóiratanyagnak minden kötetére ill. kötetlen anyag esetében minden füzetére színes műanyag címke került, hogy a külső raktárba kerülő anyag mechanikusan is elkülönüljön

attól az állományrésztől, mely továbbra is az eddigi helyén marad. Az előkészítő munkát lezárva elkészült a törökbálinti raktárba kerülő folyóiratok jelzet-inventárium kötete, mely rögzíti a költözködés után kialakítandó új raktári helyzetet.

Tovább folytatódtak azok a munkák, amelyek az akadémiai tartalék végleges helyére való szállításának érdekében már 1981-ben megkezdődtek. E célból került sor az akadémiai tartalékanyag apasztására, ennek során a feleslegesnek minősülő anyagtest egy részének értékesítésére, más részének kiejánlására. 1982 folyamán a kiejánlás megtörtént, az MM Könyvtári Osztálya által megadott 197 különböző jellegű hazai könyvtárakhoz és 47 akadémiai intézeti könyvtárhoz jutott el a kiejánló jegyzék, mely 1.791 könyv- és mintegy 80 folyóiratcímet tartalmazott. 28 akadémiai intézet, valamint 110 egyéb könyvtár igényelt anyagot a jegyzék alapján, közel 7.000 kötet könyvet és több ezer folyóiratkötetet. Ennek az anyagnak az átadásra való előkészítése megtörtént, az átadása áthúzódott az 1983. évre.

DOKUMENTÁCIÓ, INFORMÁCIÓ, INFORMATIKA

A Könyvtár gyűjteményi funkciójához szervesen kapcsolódik a tudományos tájékoztatási funkciója, az információforrás, az információ feltárás szerves egységben biztosítja a megfelelő színvonalú szolgáltatást. A saját gyűjtemény, a dokumentációs tevékenység, a korszerű információcsere révén rendelkezésre álló adatbázisok széleskörű lehetőséget biztosítottak – legalábbis ezidáig – a megfelelő információellátáshoz. Félő azonban, hogy a devizális korlátozások, ennek a nem megfelelő körültekintéssel véghezvitt gyakorlati kivitelezése folytán olyan károsodást szenved a primer szakirodalom, hogy ennek következtében a legkorszerűbb módon előállított információ megfelelő forrás hiányában veszít értékéből.

Informatikai tevékenység

Legkorszerűbb információellátást biztosított a Könyvtár a természettudományok területén a *Science Citation Index* gépi szakirodalmi információs rendszerének működtetésével.

Az Institute for Scientific Information Science Citation Index mágnesszalagjain alapuló heti gépi szakirodalomfigyelő szolgáltatásból az előfizetők – négy szolgáltatástípusból – korlátlan mennyiségű információt rendelhettek. A megrendelt anyag hetenként rendszeresen postázásra került.

Az 1982. évi előfizetési árak az 1981. évihez képest változatlanok voltak (L. 7.1 sz. táblázat). Az előfizetők 1982-ben 3.200 folyóirat tartalomjegyzéke, 300 ASCATOPICS profil, 225 ún. standard ASCA profil, valamint az előfizető igényétől függő, – a természettudományok területén – bármely témakörben készült ASCA témafigyelési lehetőségek közül válogathattak. A különböző szolgáltatások előfizetőinek száma és az igénybevett szolgáltatások típus szerinti megoszlása minden vonatkozásban emelkedő tendenciát mutat. (L. 7.2 sz. táblázat). Az előfizetők főhatóságok szerinti megoszlását pedig a 7.3 sz. táblázat összegezi.

Az 1982. év folyamán 113 új ASCA keresőprofil készült; ezek összesen 3.590 kérdést tartalmaztak.

Tovább folyt az előfizetők számára kiküldött ASCA-válaszlevelezőlapok értékelése a tudományterületenkénti relevancia arányok és eloszlásfüggvények számítására. A relevancia és zaj-

szinteket, illetve a hetenként szolgáltatott bibliográfiai tételek átlagos darabszámát (hit-ek) – tudományterületenként – a 7.4 sz. táblázat mutatja. A relevancia- és a zajszázalék összege és a 100 % közötti különbség a nem-releváns, de használható hit-ek százalékos arányát fedi.

A heti gépi szakirodalomfigyelési szolgáltatásokért 1982-ben 3,684.850.– Ft folyt be. Az MTA rendes és levelező tagjainak az MTA főtítkára által felajánlott térítésmentes szolgáltatást 45 fő (298.500.– Ft) vette igénybe.

Az MTA Könyvtár és az MTA Természettudományi Főosztály megegyezése alapján lehetőség nyílt az MTA által támogatott kutatási pályázati témák részére a témánként évi 12.000.– Ft-ig terjedő térítésmentes gépi szolgáltatás használatára. 1982-ben 39 kutatási pályázati téma használta ki ezt a lehetőséget összesen 297.728.– Ft értékben.

A heti gépi szolgáltatás teljes árbevétele 1982-ben 4,281.078.– Ft volt.

A gépi szolgáltatások mellett a különböző SCI, SSCI stb. kötetek manuális használata is nőtt, 1982-ben az Informatikai Olvasótermet 523 fő látogatta meg.

Az év folyamán tovább folyt az ITKF Tudományelemzési Osztályának gondozásában az *MTA központi publikációs adatbázisának* a létrehozása. 1982-ben az MTA természettudományi, műszaki, orvosi és agrártudományi kutatóhelyeinek 1976–1980 közötti publikációi, mintegy 10.000 tétel került be az adatbankba, továbbá elkészült az adatbank lekérdező rendszere. A tárolt adatok javítása, új adatokkal való kiegészítése és a felhasználói igények szerinti lekérdezés folyamatosan megtörtént.

Tudományszervezési dokumentáció, gyorstájékoztató

A tudományszervezési dokumentációs munka keretében megjelent a Tudományszervezési Tájékoztató 22. évfolyamának 1, 2, 3–4, 5, 6. száma 750 példányban, 40,9 ív terjedelemben.

A Tudományszervezési Tájékoztató tartalmi, szerkesztési, terjesztési kérdéseinek az 1981. évi felülvizsgálata során tervezett változtatások 1982-ben fokozatos megvalósításra, illetve az 1983. évi kötetre vonatkozóan előkészítésre kerültek.

A lap szerkesztéspolitikájának kiindulópontja a használatközpontúság, alapvető célként a felhasználói igényeknek a messzemenő figyelembevétele.

Az 1982. évi kötet a dokumentációs jelleg megtartása mellett több eredeti cikket hozott, nagyobb hangsúlyt kapott a hazai tudománypolitika és bizonyos szelekcióval tartalmasabbá vált a bibliográfiai rovat. A főtítkári értekezlet is állást foglalt a folyóirat korszerűsítése ügyében.

1983-tól kezdődően a lap *Kutatás-Fejlesztés* címen jelenik meg ugyancsak évi 6 számban, mintegy 40 szerzői ív terjedelemben. A Tudományszervezési Tájékoztató címet a folyóirat alcímében viseli tovább. Egyidejűleg tartalmi megújulás készül. Eltörébe kerülnek a magyar kutatáspolitikáról, kutatásszervezésről, a magyar kutatási gyakorlatról szóló tanulmányok, tudósítások, a hazai tudománytörténet személyiségeivel készített interjúk.

Az eddiginél nagyobb teret szán a lap tematikája a friss tudományszervezési, tudománypolitikai nemzetközi konferenciaanyagok ismertetésére. Továbbra is szerepel a téma külföldi szakirodalmának, a Tudományszervezési Tájékoztató eddigi törzsanyagának a feldolgozása. Külföldi források felhasználásával áttekintést kíván adni egyes országok vagy országcsoportok tudománypolitikájáról, lehetőség szerint elsősorban olyan témakörökben, amelyek a magyar kutatásszervezési munkában is hasznosíthatók.

Az új elképzelések várhatóan növelik a lap információértékét. Az 1983. évre szóló előfize-

teések a széleskörű előfizetési felhívás ellenére az 1982. évi szinten mozognak, ami azt mutatja, hogy a lap felújított tematikája is csak egy meghatározott szűk réteg érdeklődési körét érinti.

Működött a tudományszervezési dokumentációs munkán alapuló *gyorstájékoztatói szolgáltatás*. A tudományos kutatás tervezése, szervezése, igazgatása nemzetközi irodalmának a területéről személyre szóló témafigyelést biztosított a Könyvtár. A havonta kiküldött bibliográfiai címanyag mellett, megrendelésre cikkfordításokat, xerox-másolatot küldött az igénylőknek évi 800.– Ft-os előfizetési díj mellett, illetve egy igen szűk kör részére térítés mentesen.

A szolgáltatás keretében 67 megrendelő összesen 208 témát rendelt meg, az előre meghatározott 9 témakörből, tehát átlagban személyenként mintegy 3 témát. 1982 folyamán a kiküldött bibliográfiai tételek száma 18.132, fordítást igényelt 7 fő, 756 oldal terjedelemben, xerox-másolatot igényelt 10 fő, 120 esetben, 777 oldal terjedelemben.

A szolgáltatás iránti érdeklődés az 1983. évre is az előző évihez hasonló, alacsony szinten mozgott.

Hagyományos tájékoztatás

A Könyvtár referenz és tájékoztató tevékenységében részt vesz valamennyi olvasószolgálatlal rendelkező osztály, a Központi Olvasószolgálat és a szakterületeket képviselő különgyűjtemények, valamint ezekkel párhuzamosan a Tájékoztató és Bibliográfiai Osztály. Az érdeklődők köre kiterjed akadémiai és egyéb intézményekre, magán személyekre belföldi és külföldi viszonylatban egyaránt. A kérdések a Könyvtár profiljának megfelelő tématerületekre vonatkoznak, főként irodalomkutatás, bibliográfiai összeállítások formájában kerültek megválaszolásra. Gyakori volt a konzultációs jellegű tájékoztatás, különböző alapvető szaktudományi és bibliográfiai források iránti érdeklődés.

Akadémiai vonatkozásban keresett tájékoztatói forrás volt az *MTA tagjai munkásságának bibliográfiája*. Mintegy 220 akadémiai tag munkásságát figyelemmel kísérve az év folyamán a bibliográfia 2.704 tétellel gyarapodott. Az akadémikus bibliográfia gyűjtése a magyar nemzeti bibliográfiák, valamint a magyar folyóirat- és könyvanyag átnézése alapján történt, műfajilag kiterjed a monográfiákon, tanulmányokon, cikkeken túl, interjúkra, hozzászólásokra, könyvismertetésekre. E munka keretében folyamatosan gyűjtésre és feldolgozásra kerültek az akadémikusoknak a Könyvtárhoz eljuttatott külföldi publikációi.

TIM, MISZON, ECSSID

Az információkorszerűsítés jegyében végzi feladatait a Könyvtár hazai és nemzetközi kereketek között a társadalomtudományi információellátással kapcsolatos munkálatokban. Az intézmény képviselői részt vállaltak a *Társadalomtudományi Információs Munkacsoport (TIM)* tevékenységében, mely az előző évekhez hasonlóan a társadalomtudományi szakirodalmi információ hazai helyzetfelmérésének, a társadalomtudományi információs munkák gépesítésének problémakörére összpontosult. Az év folyamán felhasználhatóvá vált a TPB által jóváhagyott, az információk együttműködés alapvető gépesítésének céljait szolgáló 2,5 millió forintos támogatás. Ebből a beruházási keretből a szociológiai, a közgazdasági és a jogtudományi szakterület, illetve az ezeknek megfelelő bázisintézmények, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a Marx Károly Köz-

gazdaságtudományi Egyetem Könyvtára és az Országgyűlési Könyvtár számára Flopyline adat-rögzítőgép beszerzésére és egyéb szellemi kiadások fedezésére nyílt lehetőség.

Több tervezetet is megvitattak a TIM: „A számítógép alkalmazása a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtárában”, „A Pedagógiai Információs Rendszer gépi adatbázisa kialakításának előkészületei”.

Az év folyamán a KMK–TIM kiadásában megjelent a francia SPES csoportról szóló munka fordítása, kibővített TIM ülés keretében került sor L. Vladimirov vilniuszi professzor előadására.

Az MTA Könyvtára mint a *MISZON* magyarországi kijelölt nemzeti szerve közreműködött a *MISZON* 1982. évi munkaterve alapján a társadalomtudományi információs együttműködés programjában, a közös kiadványok előállításában, az automatizált rendszer kidolgozásában.

A kiadványtevékenység eredményeként 1982-ben 9 közös referátumkötet, 5 bibliográfiai kötet jelent meg, valamint egy folyóiratjegyzék, mely a *MISZON* tagországok devizás folyóiratainak címanyagát összesíti. (L. 6.4 sz. táblázat). „A tudományok kölcsönkapcsolatai és az interdiszciplináris kutatások” című referátumkötetet a Könyvtár szerkesztette és adta ki. Az év folyamán megjelent a *MISZON*-t és az együttműködésben részt vevő KNSZ-ek tevékenységét ismertető öt nyelvű *MISZON* Buklet.

A *MISZON* referátumkötetekbe 10 szemleclikket és 27 referátumot, a *SZUTA INION* RZS sorozatai számára 123 referátumot küldött az intézmény a legújabb magyar társadalomtudományi irodalomból. A *MISZON* bibliográfiák részére 677, a *SZUTA INION* bibliográfiai sorozatai számára pedig 140 annotált bibliográfiai tétel került kiküldésre.

A *MISZON* és *INION* kiadványok az MTA Könyvtár által történő terjesztése során, mintegy 100 intézményhez, könyvtárakhoz, tanszékekhez, kutatóintézetekhez, bizottságokhoz, szerkesztőségekhez jutnak el. Ez idő szerint az *INION* bibliográfiai sorozatait leszámítva, e kiadványok iránt mérsékelt az érdeklődés.

A *MISZON* Automatizált Információs Rendszer (AIR) kiépítését célzó munkálatok részleteit L. 23–24. p.

A hazai és külföldi információs együttműködési programok sorában jelentős az intézmény részvétele az *Európai Társadalomtudományi Információs Együttműködés* (ECSSID) sokrétű tevékenységében. Az együttműködés részleteiről a 24. oldalon olvasható rövid összefoglaló.

HÁLÓZATI ÉS MÓDSZERTANI MUNKA

Az MTA Könyvtár mint az akadémiai intézeti könyvtárak hálózati központja szervezi, felügyeli a hálózati könyvtárak munkáját, koordinációs tevékenységet fejt ki, módszertani útmutatásokkal, központi szolgáltatásokkal segíti az intézeti könyvtári-információs munkát.

Az 50 természetudományi és társadalomtudományi intézeti könyvtár 1982. évi gyarapodása 70.018 könyvtári egység volt, az összállomány 1982. december 31-én 1,406.621 könyvtári egység. Az állománygyarapításra fordított összeg 36,927.081 Ft. (L. 8. sz. táblázat). A hálózati tagkönyvtárak közül 25 országos feladatkörű szakkönyvtár, 8 szakkönyvtár pedig megkapta a tudományos könyvtár címet. Az egyes intézeti könyvtárak állományának nagyságára vonatkozóan a 8.1 sz. táblázat ad tájékoztatást.

Az MTA Könyvtár Hálózati és Módszertani Szolgálat a hálózat 41 könyvtárának külföldi könyvgyarapodását, 47 könyvtárának pedig külföldi folyóiratgyarapodását jelentette az OSZK

központi katalógusainak, az OSZK KFKK részére 62 preprint ellenőrzési és javítási munkáját végezte el.

A Szolgálat egyik központi feladata volt az 1983. évi könyv- és folyóiratrendelések továbbítása, az ezzel kapcsolatos koordinációs munka megszervezése. E tevékenység részleteire a „Függelék”-ben közölt cikk tér ki. Az intézeti gyarapítási munka koordinációját segíti elő a Szolgálat a külföldi folyóiratok, a devizás folyóiratrendelések, a cserében járó devizás folyóiratok, a külföldi könyvek, valamint a devizás könyvrendelések hálózati központi katalógusának szerkesztésével.

A Szolgálat 24 intézeti könyvtárban tett látogatást, melynek során aktuális szakmai problémák (állományfeltárás, raktározás stb.) kerültek megvitatásra. Továbbá reprográfiai felméréseket végzett, közreműködött 7 intézeti könyvtár állományrevíziójának megszervezésében, az elkészült főlépítványjegyzékeket a megfelelő profilú intézmények között körözte, ellenőrizte 12 könyvtár selejtezési jegyzékét hozzájárulva annak törléséhez.

A Szolgálat szakvéleményt dolgozott ki a könyvtárak szakfelügyeletéről szóló rendelettervezetről és a központi katalógusokról szóló jogszabály tervezetről. Közreműködött a Pécsre kerülő Hauser-hagyaték átvételénél. A Szolgálat meghívásra részt vett különböző tudományos kooperációs körök munkájában. (pl. OMIKK, OIK).

Továbbképző előadások és konzultációk keretében az alábbi témák szerepeltek:

Szántó Lajos (MTA Kut. szerv. Int.): A tudáspolitikai és a kutatásszervezés időszerű kérdései.

Csomó István (MTA Hivatala): Az MTA felügyelete alá tartozó intézmények gazdasági lehetőségei a VI. ötéves terv időszakában.

Hencsey Gusztáv (MTA SZTAKI): Az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet kutatási feladatai.

Tóth Beatrix (MTA SZTAKI): A Lockheed information systems bemutatása és hazai hozzáférhetősége.

Törzsök Vilma (MTA SZTAKI): A könyvtár a kutatás szolgálatában.

Tringer Lászlóné (MTA SZTAKI): A könyvtár a kutatás szolgálatában.

Berényi Dénes (ATOMKI): Az MTA Atommag Kutatóintézet kutatási feladatai.

Darin Sándorné (ATOMKI): A könyvtár a kutatás szolgálatában.

Gomba Szabolcsné (KLTE Könyvtár): A Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának gyűjteménye és szolgáltatásai.

Kocsis Elemér (Ref. Koll. Könyvtára, Debrecen): A Református Kollégium Könyvtárának gyűjteménye és funkciója.

Nagy Elemér (MTA MÜFI): Az MTA Műszaki Fizikai Kutatóintézetének kutatási és fejlesztési feladatai.

Horváth Katalin (MTA MÜFI): A könyvtár a kutatás szolgálatában.

Az előadások többnyire intézeti demonstrációkkal egészültek ki. Rendkívül hasznosnak mutatkozott, hogy az intézeti könyvtárvezetők mellett intézeti vezetők is tartottak előadásokat és bemutatókat.

A hálózati könyvtárak munkatársai közül 3 fő tett főiskolai vizsgát, a Szolgálat kezdeményezésére 8 fő végezte el a 200 órás könyvtárkezelői tanfolyamot és további 8 fő különböző céltanfolyamokat végzett.

REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

Fototechnikai szolgáltatások

A megrendelések jellege a korábbi időszakokhoz hasonlóan alakult. Mennyiségi változás észlelhető a mikrofilm megrendelések terén, az előző évi 37.000-rel szemben 66.000 mikrofilm-felvétel készült megrendelésre. Illusztrációkról, képekről, kéziratrészletekről, térképekről 6x6 tekerescsfilmfelvételek vagy 9x12 síkfilmfelvételek készültek. Ezekről a felvételekről és a meglévő állományról rendszeresen készültek megrendelésre nagyítások. A fototechnikai szolgáltatások részletes adatai a 9. sz. táblázatban szerepelnek.

Elektrosztatikus gyorsmásolás

Az év folyamán teljesített megrendelések száma 10.071 volt, az elkészített másolatok száma meghaladta az előző év hasonló számadatát. Összesen 1,257.173 db másolat készült, melyből 643.310 db. másolat készült az MTA Hivatala számára. A ROTO kisértő gép üzembehelyezésével mentesültek az egyéb gépek a nagypéldányszámú megrendelések előállításától.

Nőtt az igény a folyóiratcikk másolatok iránt, amelynek további növekedésére nagy mértékben lehet számítani a jövőben is a devizális megszorító intézkedések miatt. Központi devizakeretből 100 gyorsmásoló került be az országba, ebből az MTA 16 gépet kap, melyből 2 db Lumoprint Solid R a központi könyvtárba kerül.

TUDOMÁNYOS MUNKA

A Könyvtár funkciórendszerében jelentős szerep jut a tudományos tevékenységnek. A munkatársak jelentős kutatómunkát végeznek, publikációs tevékenységet folytatnak, különböző hazai és nemzetközi munkabizottságok munkájában működnek közre, szakmai konferenciákon vesznek részt, tartanak előadásokat.

A kutatási témák arányosan képviselik a történetiséget és a korszerűséget, az egyéni tudományos érdeklődés sok esetben szerencsésen kapcsolódik a tudományos munka magasabb szinten tervezett irányvonalához.

Kutatási programok

A könyvtárak és egyéb közgyűjtemények mint kutatóhelyek szervezeten bikerültek az országos kutatásszervezés rendszerébe, így a már eddig is folyamatban lévő kutatások egy része határozottabb irányt véve bekapcsolódott a „Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása” című, az MTA és az MM felügyelete alá tartozó közös tárcaszintű kutatási főirányba. A kutatási program keretében a főirány Koordináló Tanácsa az MTA Könyvtár keretében folyó kutatások közül a főirány programjába tartozó kutatási feladatokká nyilvánította a magyar irodalom klasszikusainak kritikai kiadásából Arany János és Mikszáth Kálmán összes művei kritikai kiadásának gondozását, a középkori kódex hungaricumok feltárásával, nyil-

vántartásával kapcsolatos kutatásokat, valamint egy Magyar Életrajzi Adattárnak illetve Gulyás Pál életrajzi adatgyűjteményének szerkesztésével, kiadásával kapcsolatos munkákat.

Mikszáth Kálmán összes műveinek kritikai kiadásával kapcsolatos textológiai munkák eredményeként az év folyamán megjelent az összes művek 76. kötete Rejtő István és Sz. Garai Judit gondozásában, továbbá Rejtő István befejezte a MKÖM 80. kötetének sajtó alá rendezését.

Folyamatban volt a 81, 82. és 83. kötetek feldolgozása, Rejtő Istvánnal közösen Pétervári Lászlóné, Sz. Garai Judit és S. Fürth Éva szerkesztésében. A hosszú nyomdai átfutási idő miatt több kész kötet (MKÖM 38, 77, 78, 79. kötet) vár kiadásra.

A textológiai munkák közül a főirányon belül az MTA Könyvtár a felelőse továbbá az *Arany művei kritikai kiadásának*, amely munkálatok azonban egy későbbi időpont programja lesz.

Az említett főirány egyik részfeladata kultúránk írott és nyomtatott emlékeinek a feltárása, rendszerezése, ehhez a kutatási témához kapcsolódik a Csapodi Csaba által vezetett, *középkori hungaricum kutatási program*. Az 1978 óta folyó gyűjtőmunka célja felkutatni a magyarországi eredetű ill. a középkorban Magyarországon használt kódexek teljes katalógusát, tekintet nélkül jelenlegi őrzési helyükre. A több éves munka során összegyűlt a középkori magyar könyvanyag fennmaradt vagy adatokból ismert részének mintegy 70 százaléka. A Kutatócsoport 1982-ben sem felkérést, sem megbízást nem kapott bizonyos tisztázatlan pénzügyi okok miatt, ezért a munka az év folyamán szünetelt.

A magyar kulturális örökség kutatásával foglalkozó főirány részévé vált az MTA Könyvtár keretében folyó *magyar életrajzi adattár* gyűjtő és szerkesztési munkája. A Viczián János gondozta kutatási program kiterjed a magyar művelődéstörténet szempontjából minden említésre méltó név életrajzi adatainak gyűjtésére, a születési és halálozási adatokra, a foglalkozásra, valamint az egyes nevekre vonatkozó adatok lelőhely megjelölésére. Az 1979 közepén megkezdett gyűjtőmunka során 33.300 névhez mintegy 123.000 forrásadat gyűlt össze. 1982 folyamán az ezzel kapcsolatos gyűjtőmunka csak esetleges kiegészítésekre korlátozódott, tekintve, hogy a hasonló témakörben párhuzamosan folyó, Gulyás Pál-féle, az MTA Könyvtár Kézirattárában őrzött életrajzi adatgyűjteménynek állagmegőrző és szerkesztési munkálatai kerültek előtérbe. Elkészült az állagmegőrzés során ezidáig 10.891 xerox-oldal, 1982-ben 74,7 ív szerkesztésére került sor, ami azt jelenti, hogy az előző évek anyagával együtt 125,2 ív terjedelmű anyag áll leírásra illetve kiadásra készen.

A szerkesztési munkálatokkal párhuzamosan sor került a Gulyás-féle kéziratos anyag kiadásával kapcsolatos technikai munkák felmérésére, a munka kiadása ütemtervének az elkészültére. Ennek az igen fontos magyar biográfiai kézikönyvnek a megjelentetéséről tárgyalások folynak a Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületével.

Ugyancsak a nemzeti múlthoz kapcsolódó, bár a főirányhoz nem tartozó kutatási program az *1848–1849. évi szabadságharc sajtóvisszhangjának* témája. Az 1848–1849. évi szabadságharcról megjelent folyóirat és sajtóanyag gyűjtésével és feldolgozásával foglalkozó munkaközösség a Könyvtár keretében, az MTA központi kutatási alapja által támogatva fejtette ki tevékenységét.

Lezárult az amerikai, angol és osztrák anyag gyűjtése, befejeződött a feldolgozása. A folyamatban lévő olasz gyűjtőmunka személyi okokból átmenetileg megakadt, az NDK területén ösztöndíj keretében 1982-re tervezett gyűjtőmunka pedig halasztást szenvedett. Az utóbbiak, valamint részleges feldolgozási munkák az elkövetkező év programját képezik. A már teljessé

vált feldolgozott anyagot az MTA Könyvtár őrzi, időszerűvé válhat a gyűjtemény hasznosítása, megfelelő formában való publikálása.

Fontos szerep jut a Könyvtárban folyó kutatások sorában az MTA központi kutatási alapeljárásból finanszírozott, az ITKF munkatársai által végzett *scientometriai kutatási programnak*. Jelentős eredmények születtek a természettudományos kutatás fejlődésének, kapcsolatrendszerének tanulmányozása, egyes szakterületek tevékenységére jellemző mutatószámok kidolgozása, nemzetközi összehasonlító elemzések terén. Ezek a kutatások részleteiben az alábbi főbb kutatási eredményekre vezettek.

Kidolgozásra került a tudományometriai mutatószámoknak egy olyan rendszere, melynek segítségével egyes országok természettudományos publikációs tevékenysége egymással, valamint a világtárlaggal összehasonlítható. Az SCI 1976–1980. évi adataiból előállított mutatószámok segítségével összehasonlító elemzések készültek Magyarország és Finnország publikációs tevékenységéről, Ausztria, Csehszlovákia, Finnország, Izrael, Lengyelország, Magyarország és Új-Zéland publikációs tevékenységéről, továbbá 32 ország publikációs tevékenységéről.

Matematikai modellek készültek a tudományos publikációk, valamint az idézetek számának eloszlására, melyek hasznosnak bizonyultak a tudományometriai mutatószámok statisztikai megbízhatóságának becslésében.

A természettudományos kutatás nemzetközi összehasonlításának új módszereként tanulmány készült az egyes országok részesedési arányairól a nemzetközi tudományos konferenciák rendezésében, illetve az azokon való részvételben.

Elkészült az MTA központi publikációs adatbankjának lekérdező rendszere, az adatbank címszavak és bibliográfiai adatok szerint lekérdezhetően tartalmazza az MTA természettudományi, orvostudományi, műszaki és agrártudományi kutatóhelyeinek 1976–1980 közötti publikációinak adatait.

Elemzés készült a világ jelentős analitikai kémiai folyóiratainak szerkesztőbizottságaiban részt vevő kutatók nemzeti hovatartozásáról, valamint a szerkesztőbizottságok összetételét befolyásoló tényezőkről.

Csak a monográfikus műveket említve, a kutatási program keretében 1982-ben az alábbi tudományometriai tárgyú publikációk láttak napvilágot: Braun Tibor–Bujdosó Ernő–Ruff Imre: A tudomány mint a mérés tárgya c. kötet második kiadása; A tudományos publikációs tevékenység mutatószámai az MTA természettudományi, műszaki, orvostudományi és agrártudományi kutatóhelyein 1976–1980 c. kiadvány Schubert András, Zsindely Sándor, Glänzel Wolfgang és Braun Tibor összeállításában, valamint Braun Tibor–Bujdosó Ernő: Analitikai kémia a tudománymetria tükrében c. monográfia.

Egyéni kutatások

Az említett témákon kívül a Könyvtár támogatja az egyéni érdeklődéseknek megfelelő szakirodalmi, tudománytörténeti és forrásfeltáró kutatásokat, melyek többek között kiterjednek az irodalomtudományra, nyelvészetre, ókortudományra, orientalisztikára, történettudományra, könyv- és könyvtártörténetre és más tudományterületekre.

A kutatások több esetben végső célként a kandidátusi vagy az egyetemi doktori cím elnyeréséért folytak. Kandidátusi disszertációján dolgozott Rozsondai Marianne a művészi kötetstáblák és ezek könyvtörténeti vonatkozásait tárgyaló kérdéskörben. Körmendy Adrienne a XIII–

XIV. századi magyarországi településtörténeti kutatásait folytatta. Sebestyén György a társadalomtudományi információs rendszerek nyelvi rendszereinek nemzetközi integrációja kérdéskörét választotta kandidátusi disszertációjának témájául. Jóváhagyott orientalisztikai tárgyú kandidátusi témájában folytatta kutatásait Apor Éva a perzsa irodalmi, valamint Vargyas Péter assziriológiai tárgyú kérdéskörben.

Befejezte egyetemi doktori disszertációjának megírását Marth Hilda, Salvador Elizondo: *Farabeuf c. regényéről. A svéd irodalom 1890–1918 közötti magyarországi fogadtatása* a témája Madary Kálmán készülő disszertációjának. Nyelvészeti tárgyú bölcsészdoktori értekezésén dolgozott Abaffy Csilla, vizsgálva Tamási Áron műveinek nyelvi stilisztikai jellemzőit, valamint Tózsér Ágnes, aki az Akadémia 1831–1849 között a nyelvtudomány terén kifejtett működésével kapcsolatban végzett gyűjtőmunkát. Somlai György tibeti irodalmi témában megírt disszertációját befejezte és benyújtotta.

Tovább folytatódott az Ady-filológia körében végzett munka, Vitályos László részt vett az Ady-levelezés kritikai kiadásának a munkálataiban és az Ady-bibliográfia folyamatos gyűjtését irányította. Szilágyi Gáborné török filológiai témájában befejezte a Tarih-i Ungurus török kézirat kiadásra való előkészítését. Németh Éva O'Neill drámáinak magyarországi fogadtatásával kapcsolatban írt rész tanulmányt. Mokány Katalin Técső (Kárpát-Ukrajna) magyar szókincsének feldolgozását folytatta. Markovits Pálné lezárta a Batthyány-levelezéskötet anyagának gyűjtését, előkészítve a szerkesztési munkálatokat. F. Csanak Dóra folytatta a XVIII. századi művelődéstörténeti kutatásait és a feltárt eredményeinek publikálását. Körömendy Kinga a középkori Esztergom könyv és könyvtári kultúrájával kapcsolatban végzett adatfeltárást, Ritoók Zsigmondné irodalom és művelődéstörténeti kutatásokat folytatott a XV–XVI. századra vonatkozóan. Tőkés László részt vett a KGST szabványok, valamint a magyar szabványok kidolgozására szervezett szakértői munkacsoport munkájában, továbbá lezárta a mikrofilmezési terminológiai szótár kéziratának szerkesztését.

Az intézmény 1982-ben összesen 24 munkatárs számára biztosított kutatónapot. A kutatási eredményeket a 13. számú mellékletben felsorolt publikációk, előadások, szakmai elaborátumok jelzik, amik nem korlátozódnak a kutatónapok eredményeire, hanem magukban foglalják a munkaköri kötelezettségként, illetve a szabadidőben végzett publikációs termést is.

Az év folyamán megtörtént a KSH által elrendelt, az OMIKK kezelésében felállítandó, a hazai kutatási és fejlesztési tevékenységre vonatkozó Országos Kutatásnyilvántartás számára az MTA Könyvtárban folyó kutatásokról a bejelentés.

KIADVÁNYTEVÉKENYSÉG

A Könyvtár folytatta kiadói tevékenységét szerves kapcsolatban az intézményben folyó tudományos munkával.

Arany János halálának 100. évfordulója alkalmából jelent meg Sáfrán Györgyi szerkesztésében az „Arany János gyűjtemény. Petőfi Sándor–Szendrey Júlia kéziratok” c. mű, mely Aranytól és Petőfitől a Kézirattárban őrzött kéziratok dokumentumoknak katalógusszerű feldolgozását adja. A „*Kézirattári Katalógusok*” sorozatban megjelent kiadványt illusztrációs anyag zárja, mely bemutatja az Arany és Petőfi-gyűjtemény néhány ritkaságát.

A „*Budapest Oriental Reprint*” sorozatban a „*Codex Cumanicus*” látott napvilágot, mely Kuun Géza szerkesztésében eredetileg 1880-ban jelent meg. A *Codex Cumanicus* első része tár-

gyi rendbe szedett latin-perzsa-kun szójegyzéket és nyelvtant tartalmaz, a második rész kun-latin, kun-német szószedeteket, nyelvtani glosszákat és a kun folklór emlékeit adja közre. A kötet reprintjét Ligeti Lajos akadémikus tanulmánya vezeti be.

Schubert András—Zsindely Sándor—Glänzel Wolfgang—Braun Tibor összeállításában jelent meg az „*Informatika és Tudományelemzés*” sorozat 2. köteteként „A tudományos publikációs tevékenység mutatószámai az MTA természettudományi, műszaki, orvostudományi és agrártudományi kutatóhelyein 1976–1980” c. kiadvány. A mű a címében foglalt tudományos kutatóhelyek publikációs tevékenységén alapuló, a kutatás statisztikailag elemzett mennyiségi jellemzőinek értelmezését, a munkahelyekre vonatkozó számszerű adatokat és azok statisztikai elemzését tartalmazza.

Ugyanennek a sorozatnak az első kötetéből Braun Tibor—Bujdosó Ernő—Ruff Imre: *Tudomány mint a mérés tárgya* c. műből második kiadásra került sor az érdeklődésre való tekintettel.

A TIM, az OSZK KMK és az MTA Könyvtár közös kiadásában jelent meg „A SPES-csoport. Egy francia politikai és társadalomtudományi dokumentációs hálózat kialakítása” címmel egy ismertető füzet, mely bemutatja a francia vállalkozás négy résztvevőjét (CNRS—CDSH, DF, FNNSP, INSEE), ismerteti adatbázisaikat, összefoglalja eredményeiket.

A periodikus kiadványok sorában folyamatosan megjelent az *MTA Könyvtár Külföldi Gyarapodásai Jegyzékének* 4 füzete, a *Tudományszervezési Tájékoztató* 22. évfolyama, valamint az *ECSSID Bulletin* 3 dupla száma.

A Könyvtár kiadásában megjelent munkák összesen 297,9 ívet tesznek ki, melyből 191,1 nyomdai ív saját szerkesztésű és nyomású, 76,2 ív saját szerkesztésű, de külső nyomdában készült, továbbá 30,6 nyomdai ívnél az *Analecta Linguistica* esetében a Könyvtár a szellemi kiadó szerepét töltötte be. A könyvtári kiadványtevékenység szellemi körébe tartozik a *Scientometrics* c. nemzetközi folyóirat szerkesztése is. A kiadványok tételes felsorolását a 10. számú táblázat tartalmazza.

A *nyomda* összes oldalnyomásainak a száma 1,561.830, melyből 1,339.680 oldalnyomás a kiadványokat, a további 222.150 oldalnyomás pedig az ügyviteli nyomtatványokat képviseli. A kiadványok és az ügyviteli nyomtatványok nyomásának aránya az előző évekhez képest kedvezőbben alakult.

Kiadványterjesztés

A Könyvtár kiadványainak terjesztését kedvezően befolyásolta az 1981 nyarán bevezetett új terjesztési rendszer. Eredményesnek bizonyult a Könyvértékesítő Vállalat Könyvtárellátó Főosztályával kötött szerződés, melynek értelmében a Könyvtárellátó az MTA Könyvtár által kiadott könyvújdonságokról az „Új Könyvek” c. könyvtári állománygyarapodási tanácsadó-jában hírt ad, a könyvtáraktól beérkezett megrendelések összesítését követően pedig megrendeli az igények kielégítéséhez szükséges példányszámot. Feltétlen előnye ennek a terjesztési megállapodásnak, hogy a Könyvtár kiadványairól szóló híradás eljut a magyar könyvtári hálózat mintegy 10.000 címére, továbbá az, hogy a Könyvtárellátó példányszám rendelése valós igényeket fed, biztos értékesítést jelent az eddigi bizományba átvett forgalmazási rendszerrel szemben. A Könyvtárellátóval kötött terjesztési szerződés előnyei mellett meg kell említeni azt, a Vállalat terjesztési rendszerében rejlő hibát, hogy a könyv megjelenésétől az igények tényleges kielé-

gítéség mintegy 3–4 hónapos átfutási időre van szükség, így a kiadványok forgalmazása késik. A terjesztés jelenlegi hibáját a jövőben a lehetőségektől függően, számítógépes előrendeléssel kívánják majd megoldani. Végül is a Könyvtárellátóval való együttműködés eredményesnek mondható, a kurrens kiadványok megfelelő számban kerültek értékesítésre, továbbá a szerződés megkötése előtt megjelent régebbi kiadványokból mintegy 2.000 példányt vett át és forgalmazott az előzetesen felmért igények alapján.

Ugyanezek a kedvező körülmények nem mondhatók el az Állami Könyvterjesztő Vállalattal kötött bizományi szerződésről. Részben a kiadványok speciális profilja, részben pedig a kis példányszám forgalmazásával járó adminisztráció, illetve az igen mérsékelt anyagi előny miatti vállalati érdekeltség minimális lehetőséget biztosít a Könyvtár kiadványai számára.

A Könyvtár publikációit változatlanul árusítja az Akadémiai Könyvesbolt, azonban az itt forgalomba hozott kötetek száma nagyon szerény keretek között mozgott.

Napirenden szerepelt az elmúlt évhez hasonlóan a Tudományszervezési Tájékoztató, illetve a Kutatás-Fejlesztés új címen megjelenő folyóirat terjesztési kérdése. A példányszám növelése érdekében igénybevéve a Könyvtárellátó Főosztály propaganda lehetőségeit is, széleskörű előfizetési felhívást tett közzé a Könyvtár, azonban a jelzett profil módosítás ellenére sem jelentkezett a tavalyinál nagyobb érdeklődés a folyóirat iránt. A belföldi értékesítés valamint a csere viszonylatában változatlanul 750 példányra mutatkozott igény.

Elkészülések vannak a keleti sorozatok külföldi cégek által történő terjesztéséről.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

A Könyvtár mint az ország egyik legjelentősebb közgyűjteménye hagyományainak, érdekeinek megfelelően igyekszik bekapcsolódni a nemzetközi szakmai és kulturális életbe.

A nemzetközi kiadványcsere változatlanul fontos szerepet játszik a Könyvtár életében, a mai nehéz gazdasági helyzetben bizonyos mértékig enyhíti a beszerzés devizális gondjait. Ezen túlmenően a cseretevékenység kultúrpolitikai, tudománypolitikai funkciót is betölt, eljuttatja a magyar tudomány és kultúra eredményeit öt világrész érdekelt intézményeihez. Az év folyamán mintegy 100 féle akadémiai és mintegy 40 féle egyéb folyóiratból több mint 7.000 tételt, valamint több mint 4.000 kötet könyvet küldött a Könyvtár a csere keretében partnereinek, hozzájárulva ezzel a magyar tudományos eredményeknek külfölddel való megismertetéséhez.

A hagyományokhoz híven kapcsolatai révén igénybeveszi a Könyvtár a nemzetközi kölcsönzés lehetőségeit, kielégítve ezúton a nemzetközi állományán kívül eső olvasói igényeket.

A Könyvtárnak mint intézménynek, illetve munkatársainak nemzetközi kapcsolatai kiterjednek a nemzetközi szervezetekben való közreműködésre, nemzetközi konferenciákon való részvételre, valamint a tanulmányutak során a szakemberek közötti kölcsönös szakmai kapcsolatfelvétel lehetőségére.

Együttműködési programok

A nemzetközi információs együttműködés részben intézményi szinten, részben pedig egyéni szakértői közreműködés útján valósul meg.

A Nemzetközi Társadalomtudományi Információs Rendszer, a MISZON az 1982. évi mun-

katerve szerint folytatta a MISZON Automatizált Információs Rendszerének (AIR) a kidolgozását. Az automatizálással kapcsolatos nyelvi nehézségek megoldása, a gépesítést előkészítő intellektuális eszközöknek, terminológiai szótáraknak, teauruszoknak, szabványoknak az elkészítése, a szükséges technikai felszerelések megteremtése állt a munka középpontjában, amelyből az MTA Könyvtára is, mint a MISZON kijelölt nemzeti szerve hathatósan kivette a részét.

Az AIR Állandó Munkacsoportja 1982. áprilisában ülésezett Moszkvában, magyar részről Bíró Júlia és Molnár Imre vett részt a tanácskozáson. A közös munka eredményeként elkészült a Műszaki munkaterv I–IV. kötetének első változata, amelyet megküldtek véleményezésre az együttműködésben részt vevő tagállamok kijelölt nemzeti szerveinek.

A nyelvi eszközök kidolgozása vonatkozásában az intézmény közreműködött a MISZON Rubrikátor „Politikai tudományok. Bel- és külpolitika” c. fejezet végleges, munkanyelven történt változatának az összeállításában. Elkészült továbbá a MISZON Rubrikátor egyes fejezeteinek (filozófia, közgazdaságtudomány) magyar fordítása. Az MTA Filozófiai Intézetének közreműködésével folyamatban van a filozófiai lexikajegyzék magyar változatának az elkészítése. A kétnyelvű, orosz-magyar és magyar-orosz deskriptorjegyzékek összeállítási munkálatai aktív részvételt biztosítottak az MTA Könyvtár számára a rendszerben alkalmazott indexelő és információkereső nyelvek kidolgozásában.

Az információs rendszer működtetését célzó kísérleti munkák során a magyar KNSZ mágnesszalagok kísérleti tesztelését végezte az OMIKK számítógépes bázisán, a közgazdaságtudományi és filozófiai szakirodalmat hordozó szalagokról néhány file kinyomtatására került sor, melynek alapján a hazai szervezendő szolgáltatások, a várható felhasználói igények szempontjából adatbázis elemzés történt. A rendszer még kísérleti szintű.

A MISZON 1982. évi tevékenységét összegezte a MISZON Tanács Tallinban (nov. 15–20.) tartott VII. ülése, amelyen Rózsa György vezetésével Gregorovicz Anikó és Bíró Júlia vett részt.

A Tanács üléséhez kapcsolódóan került sor a MISZON II. tudományos konferenciájára az információs tevékenység hatékonyságának kérdéskörében. A konferencia előadói és felszólalói között szerepeltek a magyar delegáció tagjai közül Rózsa György, Gregorovicz Anikó és Taksás Imre (Társ. tud. Int.).

A Könyvtár részt vett az *Európai Társadalomtudományi Információs Együttműködés*, az ECSSID munkájában, az 1982. évi program alapján adódó feladatok megoldásában. Ennek a nemzetközi programnak a keretében került sor a „bécsi központ” égisze alatt az NDK Tudományos Akadémiája szervezésében Berlinben 1982. márc. 12–14. között az ECSSID Editorial Board és ehhez kapcsolódóan a Steering Committee ülésére. Az értekezletre Rózsa György mint az Editorial Board elnöke és a Steering Committee tagja kapott meghívást. Az ülés központi témaként az ECSSID kiadványpolitikája szerepelt. A Bizottság állást foglalt az eddigi kiadványok (Bulletin, on-going research registers, bibliographies) együttműködési alapon való további megjelentetésében és ECSSID Documentation címmel egy új kiadvány publikálására tett javaslatot.

Az ECSSID WG2 a Pantheios School of Political Sciences rendezésében 9 ország képviselővel Athénben tartott ülést május 13–17. között, melyen Rózsa György vett részt a Publikációs Bizottság elnökeként és az ECSSID vezető testületének tagjaként. A WG2 ülése a folyamatban lévő társadalomtudományi kutatások nyilvántartásának kérdésével foglalkozott, bemutatva a WG2 szerkesztésében megjelent kötetet a nemzeti kisebbségek témakörében. Az elkövetkező kötetek témája: „A technológia hatása a társadalomra”, „A nők változó szerepe a társadalomban”.

Az UNESCO Nemzetközi Társadalomtudományi Tanács bécsi központjának meghívására

szeptember 4–8-ig Bécsben tartózkodott Rózsa György az ECSSID program és néhány közös kiadvány szerkesztési munkája időszerű kérdéseinek megbeszélése ügyében.

Az UNESCO egyéni megbízása alapján, de az MTA Könyvtár keretében folyt a *Nemzetközi Társadalomtudományi Terminológiai Rendszer* (INTERMIN) modelljének kidolgozása. Az UNESCO finanszírozásában Rózsa György és Molnár Imre konzultációt folytatott Bécsben január 27–30. között a Nemzetközi Terminológiai Információs Központ (INFOTERM), valamint a Kammer der Arbeit illetékeseivel. A terminológiai szótár modelljének tématerülete a munkagazdaságtan.

Elkészült az UNESCO részére a „Realization of the basing tasks of the INTERMIN system model” című tanulmány. Az INTERMIN II. projektről tárgyalt ugyancsak Rózsa György és Molnár Imre Bécsben az INFOTERM-nél december 17–21. között.

Ugyancsak az UNESCO finanszírozásában vett részt Molnár Imre a British Library által május 17–19. között szervezett konferencián az UNESCO Integrated Thesaurus in Social Sciences témakörben.

A CNRS és az MTA képviselői 1982 októberében tárgyalásokat folytattak együttműködésről. Ennek keretében megerősítést nyert a korábban megkötött tudománypolitikai dokumentációs együttműködésre vonatkozó megállapodás. Az említett tárgyalás alapján a Könyvtár újlag felvette a kapcsolatot az ügyben illetékes *Centre de Documentation Sciences Humaines*-el, jelezve az együttműködési szándékát.

A Könyvtár szervezésében 1982 folyamán is kiküldésre került a *Comité International pour l'Information et la Documentation Sciences Sociales* (CIDSS) 4 szériában megjelenő bibliográfiai sorozatához a magyar szakirodalmi címanyag.

Folytatódott – némely embargós problémákkal tetézve – a philadelphiai *Institute for Scientific Information* és az MTA Könyvtár közötti együttműködés, a Science Citation Index gépi adatbázis mágnesszalagjainak a felhasználása.

Konferencián való részvétel, tanulmányutak

Akadémiai kiküldetés illetve egyéni meghívás alapján a Könyvtár munkatársai különböző konferenciákon, tanulmányutakon vettek részt.

Az Institute for Scientific Information (Philadelphia) 1982 februárjában „Annual Conference on Advances in Information Access” címmel tartott konferenciáján Rózsa György és Braun Tibor vett részt. „New Developments in Citation Searching” témában elhangzott előadások hasznosak voltak.

Sor került az ISI New Jersey-beli számítóközpontjának meglátogatására is. Az USA-beli látogatás során több konzultációra kerülhetett sor: University of Pennsylvania-Van Pelt Library (Philadelphia), Computer Horizons Research Inc. (Cherry Hill), George Washington University-School of Business Management (Washington), National Institutes of Health (Bethesda), National Science Foundation-Science Indicators Unit (Washington), Brandeis University Library (Waltham, Boston).

Az Akademie der Wissenschaften der DDR, Wissenschaftliches Informationszentrum 4. tudományos szimpóziumán Warnemündében (okt. 25–29.) Rózsa György előadást tartott „Eini-ge Erfahrungen der Kombination der traditionellen und automatisierten Information der Bibliothek der Ungarischen AdW” címmel.

Ritoók Zsigmondné részt vett 1982. okt. 18–21. között az ausztriai Schallaburgban a „Mátyás király és a magyar reneszánsz” c. kiállításához kapcsolódó nemzetközi ülésen.

Apor Éva június 13 – július 17. között részt vett egy, az U.S. International Communication Agency által rendezett USA-beli tanulmányúton. Különböző államokbeli meghívott könyvtári szakemberek széleskörű áttekintést nyertek az amerikai könyvtárakról Washingtonban, Chicagóban, Denverben, Los Angelesben, San Franciscóban, Columbusban, Philadelphiában.

Az UNESCO/UNDP konzultásként kérte föl Rózsa Györgyöt a Maldiv Köztársaság kormánya könyvtártervezési projekt elkészítésére (július 17. – augusztus 7.). Előterjesztését az UNESCO elfogadta. („Development project for the National Library of the Maldives”).

A CsTA Könyvtára és Információs Központja kezdeményezésére látogatott el Prágába (okt. 27–30.) Rózsa György és Braun Tibor, ahol eszmecsere folytattak a Science Citation Index működésével kapcsolatos tapasztalatokról, az e téren való esetleges együttműködés előfeltételeiről.

Schubert András és Vasvári Lilian a moszkvai Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központban folyó munka megismerése céljából járt a Szovjetunióban, Tözsér Ágnes pedig a Leningrádi Akadémiai Könyvtár és a Szaltükov Scesdrin Könyvtár kéziratárait látogatta meg. Ritoók Zsigmondné Halle, Wittenberg levéltáraiban fellelhető XVI. századi művelődéstörténeti, az ott tanult magyarországi hallgatókra vonatkozó dokumentumokat tanulmányozta, Domsa Károlyné pedig az osztrák cserekapcsolatok fejlesztése céljából kereste fel a Könyvtár bécsi cserepartnereit. Tökés László két munkatársával együtt Zágrábban járt, ahol a Knjiznica Jugoslavenske Akademije Znanosti i Umjetnosti, illetve a Nacionalna i veucilna Biblioteka-ban őrzött magyar vonatkozású kéziratokat és régi könyveket vett mikrofilmre állománygyarapítási célból. Vargyas Péter aspirantúrája kapcsán két ízben 3–3 hetet töltött Leningrádban aspiránsvezetőjénél, Dandamaev professzornál. Madary Kamill pedig svédországi turistaútját egészítette ki szakmai programokkal, az által, hogy látogatást tett a stockholmi Egyetemi Könyvtárban, az Akadémiai Könyvtárban valamint az uppsalai és lundi egyetemi könyvtárakban.

Az év folyamán részben akadémiai finanszírozással, részben részleges akadémiai pénzügyi támogatással vagy egyéni külföldi meghívással 16 fő 33 alkalommal összesen 314 napot töltött külföldön. (L. 11.1 sz. táblázatot.)

Külföldi látogatók

A Könyvtár 1982. évi látogatóinak a teljes névsorát a 11.2 számú melléklet foglalja össze, részletesebben, kiragadott példaként csak néhányra tér ki a jelentés. Többek között a Könyvtár vendége volt külön meghívottként *Jean Meyriat* professzor, a párizsi Fondation Nationale des Sciences Politiques dokumentációs központjának az igazgatója, az Institut des Sciences Politiques professzora, a Comité International pour l'Information et la Documentation en Sciences Sociales főtítkára, aki a Könyvtár szakmailag érdekelt munkatársai számára konzultáció keretében számolt be a Fondation dokumentációs és könyvtári gépesítéséről. Szélesebb körű szakember gárda részére előadást tartott a „Társadalomtudományi informatika, gépi adatbázisok, nemzetközi együttműködés” témakörében, válaszolva francia és nemzetközi tapasztalatok alapján a társadalomtudományi információ helyzetét, nehézségeit, a gépesítésre irányuló erőfeszítéseket és a nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségeket. Meyriat professzort fogadta Kőpeczi

Béla művelődési miniszter és ellátogatott két hálózati könyvtárba, valamint az ELTE Könyvtár-tudományi tanszékére, ahol Dán Róbert tanszékvezetővel konzultált.

Magyarországi látogatásának alkalmából *Lev Vladimirov* professzor, a vilniuszi egyetem Információtudományi Tanszékének vezetője a TIM kezdeményezésére, az MTA Könyvtár rendezésében „A könyv és a könyvtárak jövője” címmel tartott előadást, melyben könyvtörténeti kutatásaiból azt a mozzanatot elemezte, hogy korunk technikai eszközei milyen hatást gyakorolnak a könyvre és a könyvtárakra.

A moszkvai Társadalomtudományi Információs Intézetből (INION) fogadta a Könyvtár *A.N. Kulkint*, a Tudománytani Osztály vezetőjét, akinek a programjában a tudománytani témájú közös MISZON kiadványok szerkesztési kérdései, az e téren való együttműködési lehetőségek továbbfejlesztése szerepelt. *I.N. Kravcsenko* az INION Történettudományi Osztályának vezetője ugyancsak a MISZON keretében készülő közös kiadványokkal kapcsolat szerkesztési munkák megbeszélése, a kiadás körüli problémák megvitatása céljából kereste fel az intézményt. A Nemzetközi Társadalomtudományi Információs és Dokumentációs Bizottság plenáris ülésének meghívottjaként tartózkodott Budapesten *R.R. Mdivani*, az INION Bibliográfiai és Információs Osztályának a vezetője, akinek az ülészak befejezése után lehetősége nyílt, hogy megbeszéléseket folytasson a Könyvtár vezetőivel és illetékes munkatársaival a MISZON AIR nyelvi előkészítésével kapcsolatos együttműködési program részleteiről. Az említett meghívottak számára az érdeklődési körüknek megfelelően az intézmény további szakmai programokat szervezett a budapesti társintézményeknél.

A VINITI-vel kötött tudományos-technikai együttműködésre vonatkozó megállapodás alapján került sor *A. Baturin* és *L. Molotkov* látogatására, akiknek a programjában a Science Citation Index számítógépes szakirodalmi szolgáltatásainak, valamint az ITKF keretében folyó scientometriai kutatómunka tanulmányozása szerepelt. Hasonló céllal kereste fel a Könyvtárat *Otto Nacke*, a bielefeldi Institut für Informetrie und Scientometrie igazgatója. *J. Zahradil*, a prágai Akadémiai Könyvtár és Információs Központ igazgatója szakmai programjában is szerepelt a philadelphiai adatbázis működési rendszerének, az ezzel kapcsolatos szolgáltatásoknak a tanulmányozása, továbbá a MISZON munkával kapcsolatos informatikai kérdések megbeszélése.

A vezetők információellátásának magyarországi, akadémiai helyzete iránt érdeklődött, s e célból tett látogatást az ODIN PAN igazgatója, *B. Lugowski*, munkatársával, *Z. Milik* osztályvezetővel. A Könyvtárban szerzett ezirányú tapasztalataikat az MTA Kutatásszervezési Intézetében és az MTA Közgazdasági Információs Szolgálatánál kapott tájékoztatás egészítette ki. *N.M. Mitrljakova* és *G.V. Mamonova* szovjet levéltárosok budapesti tanulmányútjuk során az MTA Levéltárának munkájával kívántak megismerkedni, különös tekintettel a hangarchíválásra.

A hagyományos könyvtári munkafolyamatok, gyarapítási munka, cseretevékenység, bibliográfiai munka, hálózati tevékenység iránt érdeklődött az MTA Könyvtár vendégeként *J. Rex*, a berlini Tudományos Akadémia Könyvtárának igazgatója és munkatársa, *Ch. Schankweiler*, hasonló érdeklődéssel kereste fel az egyes könyvtári részlegeket *V.A. Zinkina*, a Litván Tudományos Akadémia Könyvtárának igazgatóhelyettese. A Tudományszervezési Tájékoztató szerkesztési munkája, terjesztési kérdései érdekelték a hasonló munkaterületen dolgozó *J. Kubik* és *B. Kozák* csehszlovák információs szakembereket, az Ústrédi Védcekych Technických a Ekonomických Informáci munkatársait.

Tanulmányút keretében számos kutató kereste fel a Könyvtárat abból a célból, hogy a Könyvtár gyűjteményeiben folytasson kutatómunkát. Ilyen vonatkozásban visszatérő vendége a Könyvtárnak többek között *Rajna-Sed Gabriella* művészettörténész, aki a CNRS–MTA közöt-

ti egyezmény keretében művészettörténeti, hebraisztikai kutatásokat végez a Keleti Gyűjteményben. Ugyancsak a Keleti Gyűjteményben dolgozott több héten át *S. Hutterer* amszterdami főrabbi, a Kaufmann-kéziratok és genizák kutatója. *Csáky Moritz* osztrák történész többször visszatérve dolgozta fel a magyar vonatkozású anyagokat – egyéb budapesti gyűjtemények mellett – az MTA Könyvtár Kézirattárában. Az említett kiragadott nevek csak jelzések kívántak lenni arra, hogy a Könyvtár értékes állománya rendszeresen és nagy számban vonzza a külföldi kutatókat.

Külföldi tagságok

Az MTA Könyvtára tagja az International Federation for Documentation (FID), az International Association of Orientalist Librarians (IAOL) nem-kormányközi nemzetközi szervezeteknek. E mellett a munkatársak egyénileg tagjai különböző tudományos társaságoknak, szervezeteknek, szerkesztőként, szerkesztőbizottsági tagként működnek közre nemzetközi publikációs fórumok munkájában. A munkatársaknak a nemzetközi szervezetekben, testületekben való tagságát a 12. sz. táblázat foglalja össze.

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1982 folyamán a Levéltár iratanyaga 87,24 folyóméterrel gyarapodott. Többek között a Levéltár állományába kerültek a megszűnt Pedagógiai Kutatócsoport iratai, a Természettudományi I. Főosztály átszervezés előtti iratai, a TMB személyi minősítéseket tartalmazó anyaga. Az év folyamán a Levéltár szakmai felügyelete mellett nyolc akadémiai intézetben indult meg a Levéltárnak átadandó iratanyag rendezése, átvételre történő előkészítése.

Tovább folytatódott a hangarchiválási munka, 35 hangfelvétel (94 óra) készült. A hangarchívum gyarapodásai közül említést érdemel néhány akadémikus születésnapjára készített felvétel (Köpeczi Béla, Ligeti Lajos, Szentágothai János, Tolnai Gábor stb.) és az MTA I. Osztályába újonnan választott levelező tagok székfoglaló előadásairól készült magnófelvétel.

A Levéltár *összállománya* 1982. december 31-én 1.157,24 folyóméter iratanyag, 8.785 db fénykép és 1.096 óra hanganyag. Erre a gyűjteményre alapozva látott el a Levéltár megfelelő információs szolgálatot, illetve kérésre iratanyagokat bocsátott az érdeklődők rendelkezésére.

A feldolgozás és a segédletkészítés terén a legjelentősebb eredmény az 1950–1970 közötti főtitkári iratok darabszintű rendezésének befejezése, az ENSZ Öregedési Világtalálkozó Nemzeti Előkészítő Bizottsága dokumentumainak rendezése és jegyzékbe vétele, a kandidátusi és doktori disszertációkról írt opponensi vélemények szerzői katalógusának megindítása, az akadémikusok portréképei, tagajánlásai, székfoglalói katalógusának revíziója.

Az MTA főtitkárnak az utasítása alapján gondozta a Levéltár a társadalomtudományi célú külföldi kiküldetésekről és tanulmányutakról szóló *útijelentések nyilvántartását*, továbbfejlesztette az anyag feldolgozásának módszereit, a tapasztalatok alapján jelentést készített a gyűjteményről az MTA illetékes vezetői számára. 1982-ben 1.014 útijelentés érkezett be és került feldolgozásra. A főtitkári kollégium foglalkozott az útijelentések nyilvántartásának akadémiai szintű kiterjesztésével a természettudományok területére. Ugyancsak a Levéltár vezette az MTA társadalomtudományi kutatóhelyei által művelt és bejelentett *kutatási témák* nyilvántartását.

A Levéltár az előírásoknak megfelelően a beérkezett anyagokról összesítőket készített és megküldte azokat az illetékes főhatóságoknak.

Az Akadémiai Levéltár tudománytörténeti forrásokat gyűjtő szaklevéltárak, kéziratárak, múzeumok részvételével 1982. októberében tanácskozást szervezett a tudománytörténeti források gyűjtésének, feldolgozásának, publikálásának problémáiról, a tudománytörténetírás és a szaklevéltárak kapcsolatáról. A tanácskozás eredményeként egy tudománytörténeti források feltárásával foglalkozó munkaközösség alakult, amelynek a feladata egy közös munkaprogram kidolgozása, a sorra kerülő munkálatok megszervezése.

Kedvező együttműködés alakult ki az Akadémiai Levéltár és az ELTE Történeti Segédtudományi Tanszéke között, az Akadémiai Levéltár két alkalommal szemináriumi foglalkozást tartott levéltárszakos hallgatók részére. A hazai levéltárakkal tartott kapcsolatokat jelzi, hogy mind az MKE Levéltári Szekciója miskolci vándorgyűlésén, mind a levéltár igazgatók szegedi éves tanácskozásán az Akadémiai Levéltár képviseltette magát.

A Levéltár 1982. évi feladatai között szerepelt a szocialista akadémiák levéltárai VI. konferenciájának előkészítése, mely 1983 júniusában Budapesten kerül megrendezésre.

KÖNYVTÁR ÉS PROPAGANDA

A Könyvtár egyedi múzeális értékei kerültek az év folyamán kiadásra, így a Könyvtár gyűjteményeiben őrzött egyes ritkaságok a könyvkiadók jóvoltából eljuthattak a szakemberek, a könyvgyűjtők, az érdeklődők széles köréhez.

A Magvető Kiadó gondozásában jelent meg „A magyarok története” című kötet, mely két törökből fordított munkát tartalmaz a magyar nép történetéről. A két munka egyikének, a Tarih-i Üngürüs-zek a kézírata az MTA Könyvtár tulajdonát képezi. A krónika szerzője Mahmud Terdzsüman az osmondáktól tárgyalja Magyarország történetét a Mohácsi vészig. A becses történelmi anyagot tartalmazó művet Vámbéry Ármin fedezte fel és hozta haza törökországi útjáról a múlt század ötvenes éveiben, majd az MTA Könyvtárának ajándékozta. A kiadás körül a Könyvtár több rendellenességet tapasztalt, amiről a Kiadói Főigazgatóságot ismételtelen tájékoztatta.

Schulhof Izsák Budai krónika [1686] című művében, mint az 1686-os budai ostrom szemtanúja írja le a történeti eseményeket. A héberül írt, Jólesz László fordításában a Magyar Helikon kiadásában megjelent mű külföldi kiadói érdeklődést váltott ki. A művet, melynek eredeti kézírata az MTA Könyvtár Kaufmann gyűjteményében található, 1982-ben olasz nyelven megjelentette a római Carucci kiadó. A kötet az olasz nyelvű fordítás mellett tartalmazza az eredeti szöveg fakszimiléjét is.

Arany János halálának százados évfordulójára harmadik kiadásban került az olvasóközönség elé az MTA Könyvtár tulajdonában lévő Kapcsos Könyv fakszimile kiadása a Magyar Helikon és az Akadémiai Kiadó közös vállalkozásában.

A Könyvtár közönségkapcsolatainak sorában megemlítendő a kiállításokon való részvétele. Az Arany-évforduló alkalmából a Petőfi Irodalmi Múzeumban illetve a Nagykovácsiban rendezett Arany-kiállítások anyagához a Könyvtár értékes dokumentumokat szolgáltatott, kiállításra kerültek becses kéziratok és különböző tárgyi emlékek.

A Kodály-centenárium eseményei sorában rendezett kiállítás anyagához a Könyvtár különböző népdalgyűjteményeket, kéziratokat és nyomtatványokat kölcsönzött.

Ugyancsak szerepelt a Könyvtár néhány értékes darabjával (Ludovicus Carbo-korvina, Erasmus-, Bonfini-, Apuleius-, Philelphus-őnyomatványok, antikvák ill. régi magyar nyomtatványok) az alsó-ausztriai Schallaburgban „Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458–1541” címmel megrendezett nemzetközi kiállításon. Mátyás trónralépésétől Buda 1541. évi török megszállásáig tartó időszak reneszánsz kincseiből került itt bemutatásra számos hazai és európai gyűjtemény tulajdonában lévő reneszánsz emlék.

A schallaburgi, nagy nemzetközi érdeklődést kiváltó kiállítás részlegesen, de a magyar gyűjtemények anyaga – köztük az MTA Könyvtár ritkaságai is – teljes egészében bemutatásra kerülnek a Budai várban 1983. februárjában megnyíló kiállításon.

Horpácson az újonnan megnyílt Mikszáth Kálmán-emlékházban állandó Mikszáth-kiállítás nyílt. A földszinti helyiségekben Mikszáth eredeti bútoraiból rendeztek be helyiségeket, kiállítva ott az MTA Könyvtárától ajándékba kapott különböző emléktárgyakat.

Az év folyamán a különböző publikációs fórumok is több ízben foglalkoztak a Könyvtárral, folyóiratok, újságok szakcikkei hivatkoztak számos esetben forrás gyanánt műzeális értékű és a modern igényeket kielégítő gyűjteményére, szóba kerültek a szolgáltatásai, könyvismertetések adtak hírt a Könyvtár kiadásában megjelenő publikációkról. A Könyvtárral kapcsolatban a napisajtóban, a folyóiratokban megjelent cikkek, hivatkozások bibliográfiáját a 14. számú melléklet foglalja össze.

1982. november 26-án a TV Híradó keretében megemlékeztek Stein Aurél születésének 120 éves évfordulójáról, bemutatva a Keleti Gyűjteményben őrzött hagyatékából néhány értékes darabot.

A Könyvtár legújabb könyv és periodika beszerzéseiről adnak rendszeresen hírt a kutatóknak az olvasóterem előterében lévő tárlókban kiállított kötetek, valamint itt kerülnek bemutatásra a Könyvtár kiadásában megjelenő sorozatoknak az egyes darabjai.

A Könyvtár kiterjedt közönségkapcsolatát jelzi – a hivatalos vendégeken kívüli – az intézmény iránt érdeklődő látogatók nagy száma is, akiknek a körét kénytelen volt a Könyvtár a szűkös helyviszonyokra való tekintettel bizonyos mértékig korlátozni.

FÜGGELÉK

Rózsa György: A pokolba vezető út nem folyóirattal van kikövezeve
(Magyar Tudomány, 1983. 3. szám. 219–221. p.)

A levegőben van, hogy a nehezülő világgazdasági helyzet és a nemzetközi kapcsolatok szükségessé teszik a munka racionalizálását, ideértve a takarékossgot minden területen, így a tudományban is. Erre vonatkozik a tudomány részeként a tudományos információ is. A tudományos információ egyik legfőbb – ha nem éppen a legfontosabb – hordozója a XIX. sz. óta a tudományos folyóirat. A Magyar Tudományos Akadémia is az utóbbi egy-két évben nagy figyelmet fordít erre a fontos információhordozóra. A közelmúltban éppen e folyóirat hasábjain adott hírt állásfoglalásáról az MTA folyóirat-kiadásáról (ld. „Mérlegen a tudományos folyóirat kiadás” M. Tud. 1982. 12.). A hazai tudományos folyóirat-kiadás, a tudományos kutatás és műszaki fejlesztés általában, a felsőoktatás, nem kevésbé a gazdasági élet ezer szállal kötődik a külföldi folyóiratokhoz. Ezért minden olyan intézkedés, ami a külföldi folyóiratokhoz történő hozzáférést érinti, az előbb említett használók körében a legnagyobb fokú érdeklődést váltja ki.

Igy érthető, hogy a múlt év augusztusa óta folyó – külföldi folyóirat-rendeléseket csökkenteni célzó – akcióorozat a leghevesebb visszhangot váltotta ki az érintettek részéről. A reklamációk tömege érkezett a Művelődési Minisztériumba, különböző kormányiszervekhez és a Magyar Tudományos Akadémiához, még a rádió és a napisajtó is hírt adott a csökkentési akcióról, ill. visszhangjáról.

A nemzetközi tudományos és információs trendek ismeretében indokolható az az álláspont, hogy az ország külföldi folyóirat ellátását racionalizálni lehet és ebbe belefér bizonyos mértékű csökkentése is a behozott példányszámoknak. Amit nem szabad hogy károsodás érjen, az a választék. A világon 40–50 ezer közé teszik a tudományos folyóiratok számát, ebből Magyarországra – rendelésre – 12 ezer féle érkezik be mintegy 80 ezer példányban. E számoknál azonban két korrekció is adódik: az egyik, hogy külföldi alatt itt kizárólag konvertibilis devizás folyóirat értendő és nem csupán tudományos folyóiratokat takar a két előbbi szám, hanem tőkés napilapokat, divatújságokat is. A másik korrekció: a rendeléses folyóiratokon kívül az országba – a nemzetközi kiadványcsere útján – további százakra tehető folyóiratok, sorozatok, évkönyvek kerülnek be, amelyek ellenértékét nem devizában, hanem hazai kiadványban térítjük meg.

Az eddigi gyakorlat szerint, mely a 70-es évektől volt érvényben, a rendelők – akár közületek, akár magánszemélyek – forintot fizettek be és megkapták a rendelt folyóiratot deviza kontingentálás nélkül. Más szóval: akinek forintja volt, az rendelhetett. A közületi, könyvtári rendeléseket, amelyek volumenben a legtekintélyesebbek voltak csak igen korlátozott mértékben hangolták össze. Ennek okai többrétűek és külön elemzést igényelnek, amelyre most már alighanem sor is fog kerülni a csökkentési akció elemzésével összefüggésben.

Néhány tárcán belül kisebb-nagyobb, bátrabb, de inkább bátortalanabb erőfeszítések voltak a rendelkezések összehangolása érdekében. Így természetesen jócskán fordulhattak elő átfedések, presztízs-rendelések, olykor pazarló kiadások is. De itt már meg kell jegyezni, hogy az átfedésekkel, a párhuzamosságokkal kapcsolatban misztifikáció egyértelműen helyteleníteni azokat. Vannak szükséges és szükségtelen párhuzamosságok. Egyes esetekben indokolt, hogy ugyanabból a folyóiratból több példány is beérkezzen az országba, mert a használata olyan jellegű és azt indokolja, vannak viszont olyan párhuzamosságok, amelyek kényelmi vagy presztízs-szemponthozhatóak. Továbbá: nem megalapozott tudományosan az sem, hogy a többes példányokat lehet ugyan csökkenteni, de a feleségek számát nem. Tudományosan igazolt tény viszont, hogy az információ zöme kevés számú folyóiratban koncentrálódik, kevés információ pedig nagyon sok folyóirat között szóródik szét (ld. ún. Bradford-törvény). Az egyik legismertebb, világszerte használt tájékoztató folyóirat, a Chemical Abstracts pl. kb. 12 ezer körüli folyóiratot figyel és dolgoz fel, de az általa relevánsnak minősített információk mintegy 85 %-a kb. 700 folyóiratból kerül ki. Ez az adat is mutatja a releváns információk koncentrációs tendenciáját. Indokolt tehát nem azzal kezdeni egy folyóirat-racionalizálási program vizsgálatát, hogy mi, hova, hány példányban jár és törölni a többes példányokat, hanem megvizsgálni az országba járó külföldi folyóiratok struktúráját relevancia szempontjából. Sor kerülhet egy ilyen vizsgálat következményeként a jelenlegi 12 ezres rendelési volumen csökkentésére, meghagyva azonban olyan párhuzamosságokat, amelyeket a használók – a megítélésre egyedül illetékesek – szükségesnek tartanak. Van azonban a volumen és a struktúra kérdéskörével kapcsolatban még fontosabb tényező is. Ez pedig a választékbővítés. A választékbővítés nem a jelenlegi 12 ezres rendelési állomány mechanikus, számszerű növelését jelenti, hanem azt, hogy olyan új kutatási irányzatokat képviselő új folyóiratok kerüljenek be az országba, amelyeket eddig

nem lehetett – akár forint, akár devizakorlátozás miatt – behozni. Ilyen folyóiratok tucatjával vannak és mind a kutatás, mind a gazdasági élet kárát látja annak, ha ezek nem érkeznek be az országba.

A releváns információkat hordozó folyóirat-állomány meghatározása után kerülhet sor egy olyan tárcaközi megállapodásra, amely most már a beérkező folyóiratok elosztására vonatkozna. Ezt az elosztási rendet megállapodás, tudományos előkészítés után a legfontosabb érdekelt használók bevonásával lehetne elvégezni. Figyelemmel kell lenni a folyóiratok elosztásában a nagy gyűjtemények folyamatos, szerves építésére (nem szabad megszakítani pl. az évtizede járó fontos folyóiratokat egy-egy gyűjteményben), a szolgáltatási lehetőségekre (szakembergárda, telex, reprográfia, stb.), a regionális szempontokra. Nagyjából ilyesféle volna egy hosszú távra is tekintő tudományos megalapozottságú külföldi folyóiratellátási program menetrendje.

Ami történt azonban az jóllehet figyelembe vette – ha rendkívül korlátozottan is – az előzőekben vázolt „menetrend” bizonyos elemeit, de lényegét tekintve kifejezetten adminisztratív intézkedés volt. Tudományos kérdéseket pedig kizárólag adminisztratív módszerekkel nem lehet megoldani. A legfőbb használók (a különböző tudományágak és könyvtárak képviselői), az érdekeltek konzultációja nélkül (így többek között sem az Akadémia, sem az OMFB, de még az MM tanácsadó testülete, az Országos Könyvtárügyi Tanács Elnökségének véleményét sem kérték ki) történtek a folyóirat-törlések. Az első menetben a törléseket rábízták a rendelőkre. Ezt követően egy, a Művelődési Minisztérium égisze alatt működő szakértő bizottságnak nevezett csoport központilag döntött a rendelések sorsáról. Ez a konspiratív és nem-tudományos eljárás magyarázza a hibás és káros döntések sokaságát, de a történetek és történések mechanizmusának taglalása már egy pamflet megírására vezetne és ez nem e hasábkokra való. A Művelődési Minisztérium minden bizonnyal megtalálja majd a módját a történetek elemzésére és az érdekeltek tájékoztatására.

Ami érdekes most már, az az 1983-as rendelkezések lehetséges korrekciója, amelyre vonatkozóan a Művelődési Minisztérium a leginkább érdekelt főhatóságok bevonásával már tett kezdeményező lépéseket és talán még fontosabb az 1984. évi rendelkezések előkészítése, ill. a tanulságok levonásával egy hosszabb lejáratú szakirodalmi ellátási terv kidolgozása. Van azonban rendkívül pozitív következménye és tanulsága is a fentebb vázolt akciónak, ez pedig az, hogy a külföldi folyóirat-ellátás ésszerűsítését, összehangolását sokkal komolyabban kell venni, amint ez eddig történt, továbbá, hogy általában a tudományos információ problematikáját végképp be kell illeszteni a tudománypolitikába, ennek az összes konzekvenciáival. Van még egy harmadik következmény, amely azonnali pozitívum, nevezetesen a tartalomjegyzékek és cikk-másolatok gyorsabb hozzáférhetősége érdekében, az említett akció keretében jelentős mértékben megnövekedik a könyvtárak gyorsmásoló kapacitása.

Legfontosabb tanulság azonban mégis az, hogy a szakmailag érdekeltek nélkül a szakirodalmi ellátás semmilyen kérdését nem lehet megoldani. Az érdekeltek mellőzése ilyenfajta akciókban nemcsak káros a tudományos és gazdasági munkában, hanem frusztrálja is a kutatókat, könyvtárosokat és általában az abban érintetteket. Célszerű volna, hogy a tudományos információ érdemi kérdéseit ott kezeljék, ahol a megfelelő tudományterületeket, tehát a társadalmi- és természettudományok esetében az MTA, műszaki tudományok és fejlesztés – OMFB, agrártudományok – MÉM, egészségügy – Eü. M.

Ídézek egyik nemzetközileg ismert akadémikusunk leveléből: „Megkockáztatom abbeli véleményemet is, miszerint a folyóiratok törlésével kapcsolatos intézkedés túlmegy a szakszerűtlenség megengedhető határán.” Hogy azonban ne egy ilyen kicsengéssel fejezzem be ezt az

igazán nem rózsaszínű írást, megemlítem abbéli meggyőződésemet, hogy vannak dolgok az életben, amelyeket csak rosszul, még rosszabbul, nagyon rosszul, vagy egyenesen katasztrófálisan lehet csak elintézni. A rendeléseket csökkentő akciót — mivel az mindenképpen érdekeket sért — igazán jól semmiképpen nem lehetett volna végrehajtani. Videant consules.

III. ADATOK ÉS TÁBLÁZATOK

I. GAZDÁLKODÁS

1.1 Költségvetés

Rovat	Megnevezés	1981. évi tényleges felhasználás	1982. évi eredeti módosított előirányzat		1982. évi tényleges felhasználás
01	Béralap	9.648.9	10.291.6	10.076.6	10.072.0
02	Egyéb személyi	1.984.5	903.3	3.291.1	2.182.0
03	Fenntartás	21.383.9	15.522.6	21.758.5	21.823.2
04	Működési kiadás	951.0	150.0	250.0	244.4
05	Beszerezés	3.579.6	3.200.0	3.650.0	3.453.4
06	Felújítás	220.8		694.0	564.3
		37.768.7	30.067.5	39.720.2	38.339.3

Az eredeti előirányzat saját hatáskörű előző évi maradványok, póttjavadalom és saját bevétel miatt az alábbiak szerint módosult:

	Előző évi maradvány	Póthitel	Saját bevétel	Módosított előirányzat
Könyvtár		4.249.9		31.259.1
ITKF		2.223.6	626.6	5.908.5
Gépesített inf.		1.000.0		1.000.0
Magyar történeti névtár	136.0			136.0
1848–49. évi szabadságharc sajtóvisszhangja	178.0			178.0
Munkabérmegbízottak		544.6		544.6
Felújítás		694.0		694.0
	314.0	8.712.1	626.6	39.720.2

1.2 Beruházás

1982. évben folytatódott a törökbálinti raktár beruházása, valamint az Arany J.-u. 1. sz. ház kiürítése.

A törökbálinti raktár építésére a tárgyévben 1.419 e Ft került kifizetésre, az üzembehelyezés és teljes elszámolás 1983-ra áthúzódott.

Az Arany J.-u. kiürítése kapcsán eszközölt kifizetések:

	1982. évben	1980–82. évben
lakótérpótlási kötelezettség	6.583.8	21.059.6
egyéb költségekre	117.8	189.8
összesen:	6.701.6	21.249.4

A Könyvtár átvette a KESZ-től az építkezés bonyolítását. Ezzel kapcsolatban kifizetésre került tervpályázatra 252.5/e Ft, tanulmánytervre 406.0/e Ft. Folyamatban lévő beruházás összesen 658.5/e Ft.

Kisebberuházások:

1 db MAXIMA vágógép beszerzése (beruh. juttatásból)	183.0/e Ft
7 db Katalógus szekrény saját forrásból (k. vetés)	189.6
2 db tartozék (gk. rádió + vágókés)	13.7
1 db Portré (Keleti Gyűjtemény adományozója)	20.0

1.3 Állóeszközök

Állomány növekedés:

beszerzésből	406.3/e Ft
KUTESZ-től átvett Itek tartozék	132.8
Egyéb változás (Ø-ra leírt eszmei ért.)	0.2

Állomány csökkenés:

selejtezés	18.8
Ø-ra leírt bruttó értékének kivezetése	1.000.6
Nettó állományváltozás, csökkenés	480.1

Állóeszköz leírás:

2 db vasállvány 1.000.6/e Ft eredeti bruttó érték.

1.4 Felújítás

Rózsa F. utcai nyomdaüzem kialakítása	333.4/e Ft
Elektromos hálózat felújítása székházban	230.9/e Ft
	564.3/e Ft

Nem valósult meg az előirányzatban szereplő ROMAIOR gép felújítása a szolgáltató késedelme miatt.

2. SZEMÉLYZETI ADATOK

2.1 Létszám

	főfoglalkozásúak			összesen fő
	állandó			
	Könyvtár	Magy. kort.	ITKF	
1982. jan. 1-én a létszám:	147	1	23	171
évközi belépés	12		2	14
évközi kilépés	18		4	22
1982. dec. 31-én a zárólétszám:	141	1	21	163
Részfoglalkozásúak munkaóra alapján visszaszámított létszáma 1982. dec. 31.	12		1	13
Részfoglalkozásúak tényleges létszáma	26		1	27

2.2 Végzettség, szakképzettség

(1982. dec. 31-én állományban lévő főfoglalkozásúak)

Tudományos fokozat, iskolai végzettség	1981	1982
kandidátus	5	5
egyetemi, főiskolai végzettség	100	101
középiskolai végzettség	44	41
alsófokú iskolai végzettség	22	21
<i>Könyvtárosi szakképzettség</i>		
felsőfokú szakképzettség	40	39
középfokú szakképzettség	5	6
<i>Szakképzésben résztvevők</i>		
egyetemi képzésben különböző (nem könyvtári) szakon	2	4
felsőfokú iskolai képzésben	4	2
középfokú könyvtárosképzésben	–	–

2.3 Besorolás, bérezés

Az 1982. dec. 31-én állományban lévő főfoglalkozásúakból előbbre sorolásban részesült	5 fő
átsorolva	2 fő
nyelvpótlékot kapott	2 fő

Egy főre jutó éves átlagbér 1982-ben	
Könyvtár	62.429.– Ft
támogatott témák	65.265.– Ft
az átlag összesen	62.786.– Ft

2.4 Kitüntetés, jutalmazás

Kormánykitüntetés:

Munka Érdemrend Arany Fokozat	1 fő
Munka Érdemrend Ezüst Fokozat	1 fő
Munka Érdemrend Bronz Fokozat	1 fő

Kiváló Dolgozó	1 fő
----------------	------

Igazgatói jutalomban részesült a törzsgárda tagok jutalmazásával együtt:

Könyvtár	152 fő	434.090.– Ft értékben
ITKF	21 fő	176.750.– Ft értékben
Magyar Kortárs Lexikon	1 fő	3.000.– Ft értékben

Jubileumi jutalomban részesült	4 fő
--------------------------------	------

3. ALLOMÁNY, GYARAPODÁS

Dokumentum	állomány 1981. XII. 31-én	1981. évi gyara- podás	1982. évi gyara- podás	Törlés	állomány 1982. XII. 31-én
könyv	876.758	14.900	14.066	131	890.693
periodika (köt.)	238.986	6.019	5.735	66	244.655
kézirat	464.352	18.951	13.940	—	478.292
mikrofilm	19.097	518	420	—	19.517
	1.599.193	40.388	34.161	197	1.633.157

3.1 Gyarapodás szakok szerint

%

Szakcsoport	könyv		periodika	
	1981	1982	1981	1982
001 tudományszervezés	0,2	0,2	—	—
0.2 általános művek, vallástörténet	5,0	5,3	13,4	12,6
1 filozófia, pszichológia	4,2	3,4	2,6	3,3
3 társadalomtudományok	10,2	9,5	11,6	12,0
5 természettudományok	11,9	10,8	30,6	29,2
6 alkalmazott tudományok	4,2	3,8	7,1	6,9
7 művészetek	3,6	3,9	2,9	2,7
80 nyelvtudomány	7,7	7,6	8,9	10,1
809 orientalisztika	8,9	9,1	6,9	6,9
82 irodalomtudomány, szépirodalom	29,4	31,0	8,4	7,3
9 földrajz, régészet, történettudomány	14,7	15,4	7,6	9,0
	100,0	100,0	100,0	100,0

3.2 Gyarapodás eredete

(egység)

	Magyarország		Szovjetunió		népi dem. országok		egyéb külf.		Összesen	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982	1981	1982	1981	1982
könyv	4.460	4.045	2.369	2.402	1.928	2.202	6.143	5.417	14.900	14.066
periodika (köt.)	816	706	824	929	1.308	1.320	3.071	2.780	6.019	5.735
kézirat	18.951	13.932	–	–	–	–	–	8	18.951	13.940
mikrofilm	484	396	2	–	6	5	26	19	518	420
Összesen	24.711	19.079	3.195	3.331	3.242	3.527	9.240	8.224	40.388	34.161

3.3 Gyarapodás módja

(egységek száma csökkenés nélkül)

	könyv		periodika (köt.)		kézirat		mikrofilm		összesen	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982	1981	1982	1981	1982
vétel	3.010	2.789	1.157	1.030	16.740	11.700	55	61	20.962	15.580
csere	6.824	5.952*	4.128	4.087	–	–	8	8	10.960	10.047
kötelespéldány	3.619	3.226	637	566	–	–	–	–	4.256	3.792
ajándék	894	1.611*	97	52	2.211	2.240	16	9	3.218	3.912
akad. kiadvány	375	388	–	–	–	–	–	–	375	388
saját előállítás	178	100	–	–	–	–	439	342	617	442
Összesen	14.900	14.066	6.019	5.735	18.951	13.940	518	420	40.388	34.161

*OSZK-tól kapott könyvek csere helyett ajándékként kerültek nyilvántartásba

3.4 Nemzetközi kiadványcsere forgalma

Viszonylat	Kiadvány fajta*	Küldött		Érkezett	
		1981	1982	1981	1982
Szovjetunió	könyv	794	624	3.224	3.195
	periodika	1.529	1.482	1.249	1.270
	mikrofilm	—	—	6	—
Népi demok- ratikus or- szágok	könyv	1.815	1.555	2.219	1.975
	periodika	2.478	2.454	1.527	1.503
	mikrofilm	4	3	—	5
Egyéb or- szágok	könyv	2.354	2.152	3.174	2.568
	periodika	3.490	3.455	2.240	2.101
	mikrofilm	33	28	2	3
Összesen	könyv	4.963	4.331	8.617	7.738
	periodika	7.497	7.391	5.016	4.874
	mikrofilm	37	31	8	8

*kötet, évfolyam, ill. mű

3.5 Nemzetközi kiadványcsere földrajzi megoszlása

Cserekapcsolatok 1981-ben 84 állam 1.625 intézményével
1982-ben 83 állam 1.576 intézményével

Európa

28 állam, 1141 intézmény

Albánia	2	Lengyelország	82
Anglia	72	Luxemburg	4
Ausztria	45	Malta	1
Belgium	46	NDK	47
Bulgária	7	NSzK	132
Csehszlovákia	39	Norvégia	11
Dánia	13	Olaszország	140
Finnország	26	Portugália	7
Franciaország	96	Románia	49
Görögország	16	Spanyolország	54
Hollandia	23	Svájc	36
Írország	5	Svédország	30
Izland	2	Szovjetunió	75
Jugoszlávia	77	Vatikán Állam	4

Ázsia

21 állam, 179 intézmény

Afganisztán	3	Koreai NDK	3
Banglades	1	Libanon	4
Ciprus	3	Mongólia	3
India	32	Oman	1
Irak	3	Sikkim	1
Irán	3	Szingapur	2
Izrael	9	SzírIA	3
Japán	84	Thaiföld	1
JordánIA	1	Törökország	12
Kína	6	Vietnami DK	3
Koreai Közt.	1		

Afrika

18 állam, 36 intézmény

Algéria	2	Marokkó	2
Angola	2	Nigéria	2
Dél-Afrikai Közt.	6	Szenegál	1
Egyiptom	5	TanzánIA	1
Elefántcsontpart	1	Tunézia	4
EtiópIA	1	Uganda	1
Felső-Volta	1	Zaire	2
Ghana	1	Zambia	1
Guinea	1	Zimbabwe-Rhodesia	2

Amerika

14 állam, 199 intézmény

Argentína	8	Kolumbia	6
Brazília	14	Kuba	8
Chile	5	Mexico	3
Costa Rica	2	Peru	3
Ecuador	1	Puerto Rico	1
Guyana	1	USA	126
Kanada	16	Venezuela	5

Ausztrália, ÓceánIA

2 állam, 21 intézmény

Ausztrália	17	Új Zéland	4
------------	----	-----------	---

3.6 Duplum és fölőspéldány kiajánlás

könyv

1981	1982
2.328	2.768

4. FELDOLGOZÁS

4.1 Könyvtári feltárás, cíMLEÍRÁS, osztályozás

	cíMLEÍRÁS		osztályozás	
	1981	1982	1981	1982
modern könyv (mű)	12.378	12.230	12.311	12.270
periodika (féle)	187	105	148	99
keleti könyv (mű)	1.100	1.100	1.100	1.100
keleti periodika	20	20	–	–
kézirat (db)	18.951	13.940	–	–
régi könyv (mű)	594	377	–	–
mikrofilm (mű)	518	420	–	–
periodikák retrospektív feldolgoz. (köt.)	4.013	2.675	–	–

4.2 Katalógusépítés

	katalóguscédulák			
	sokszorosítása		géPELÉSE	
	1981	1982	1981	1982
modern könyv	14.738	14.516	14.738	14.516
periodika	–	–	1.503	1.006
kézirat	–	–	3.702	4.865
régi könyv	742	3.200	–	–
mikrofilm	600	828	–	982

Katalóguscédulák besorolása

	1981	1982
központi könyvkatalógusokba	84.880	83.380
központi periodikakatalógusokba	1.503	1.006
kéziratkatalógusokba	6.000	4.000
régi könyvkatalógusba	2.980	3.200
keleti betűrendes katalógusba	5.000	5.000
mikrofilm katalógusba	3.000	3.380

5. OLVASÓSZOLGÁLAT

5.1 Könyvtár használói (fő)

	1981	1982
Beiratkozott olvasók száma	3.492	3.301

5.2 Használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása %

a Központi Olvasószolgálatnál:	1981	1982
MTA rendes és levelező tagja	2	2
egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus	22	21
egyetemi oktató (docens, adjunktus, tanársegéd)	8	10
tudományos kutató, aspiráns	27	25
nem főfoglalkozású kutatók (orvos, mérnök, szerkesztő, könyvtáros stb.)	21	22
egyetemi hallgató	15	13
egyéb	5	7

5.3 Szolgáltatási alkalmak

Dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsönzés		összesen	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
modern könyv	17.198	16.882	16.309	17.720	33.507	34.602
periodika	7.011	6.905*	392	438	7.403	7.343
kézirat, régi könyv	2.812	2.838	37	70**	2.849	2.908
keleti könyv, kézirat, periodika	2.987	2.803	1.874	1.897	4.861	4.700
mikrofilm	281	230	–	16	281	246
	30.289	29.658	18.612	20.141	48.901	49.799

*periodika xeroxoztatási alkalmak száma	5.389
fotóztatási alkalmak száma	12
**fotóztatási alkalmak száma	175
xeroxoztatási alkalmak száma	115

5.4 Állományhasználat
(egység)

Dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsönzés		összesen	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
modern könyv	36.668	31.218	18.043	18.707	54.711	49.925
periodika	57.710	54.423**	592	923	58.302	55.346
kézirat, régi könyv	54.405	47.697	55	90*	54.460	47.787
keleti könyv, kézirat, periodika	9.870	10.187	2.221	2.470	12.091	12.657
mikrofilm	536	329	–	57	536	386
	159.189	143.854	20.911	22.247	180.100	166.101

*fotóztatás egység	1.632
xeroxoztatás oldal	4.945
**periodika xeroxoztatási alkalmak száma:	5.389
fotóztatási alkalmak száma:	12

5.5 Könyvtárközi kölcsönzés

	kölcsönadás		kölcsönvétel	
	1981	1982	1981	1982
belföldi viszonylatban	1.948	3.165	83	78
külföldi viszonylatban	54	85	356	324
	2.002	3.250	439	402

5.6 Kötetés

	a könyvtár számára		akadémiai szervezetek	
	1981	1982	1981	1982
kötés (rég, modern könyv, periodika)				
saját kiadvány	6.136	5.714	1.218	1.914
doboz, téka és mappa készítés	77	146	60	—
számnyomás	440	389	—	—
számozás	5.400	2.500	—	—
katalóguskarton vágás	200 óra	183.000 db	—	—

6. DOKUMENTÁCIÓ, TÁJÉKOZTATÁS, BIBLIOGRÁFIA

6.1 Tudományszervezési dokumentáció

	1981	1982
A referátumokban feldolgozott dokumentumok száma	420	319
Ebből: szemlében	207	149
figyelőben	82	80
híryananyagban	43	44
szakirodalmi ismertetésben	88	46
A bibliográfiai rovatban közzétett tételek száma	2.504	1.731
A belső munkatársak referáló tevékenysége (szerzői ívben számítva)	2,8	10,5
Külső munkatársak referáló tevékenysége (szerzői ívben számítva)	112,6	97,7
	115,4	108,2
	1981	1982
Ebből a T.T.-ben közzétett		
szemle és egyéb referátum	43,5	32,0
bibliográfia	9,3	6,1
belső erőből készült idegennyelvű anyag	2,0	2,8
	54,8	40,9

6.2 Tudományszervezési gyorstájékoztató

Témafigyelés

Megrendelők száma:	67
Megrendelt témák száma:	208
Kiküldött bibliográfiai címek száma:	18.132

Fordítás

Megrendelők száma:	7
Megrendelések száma:	78
Megrendelések terjedelme:	756 oldal (37,8 ív)

Xerox

Megrendelők száma:	10
Megrendelések száma:	120
Megrendelések terjedelme:	777

6.3 Akadémikus bibliográfia

	1981	1982
Új bibliográfiai felvételek száma	2.653	2.704

6.4 MISZON

Kiküldve: 160 cikk (referátum, szemle)
717 annotált bibliográfiai tétel
Megjelent közös kiadványok száma: 15

1982-ben megjelent témakötetek:

Kritika szovremennoj burzsuaaznoj demokratii. Szofija, 1981. MISZON. 211 p.
Problemü novogo mirovogo ékonicicseszko go porjadka v oszvescsenii ucseñüh sztran SZÉV.
Szofija, 1980. MISZON. 237 p.
Vzaimoszvjaz' nauk i mezdiszciplinarñüe iszszledovanija. Budapest, 1980. MISZON. 218 p.
Proceszsz razvitija mezsdunarodnoj szocialiszticseszkoj integracii. Varsava, 1982. MISZON.
280 p.
Vzaimodejstvije i obogascenie szocialiszticseszkih literatur. Bratiszlava, 1981. MISZON. 270 p.
Mirovaja szocialiszticseszkoja szisztema — glavñaja revoljucionñaja szila szovremenno szti.
Moszkva, 1982. MISZON. 256 p.
Szoversensztvovanie szocialiszticseszko go obraza zszizni. Moszkva, 1982. MISZON. 216 p.
Krizisz burzsuaaznoj szocial'noj müszli. Moszkva, 1980. MISZON. 220 p.
Problemü éffektivno szti obszcsesztnenno go proizvodsztva v szocialiszticseszkih sztrana h. Praga,
1982. MISZON. 268 p.

1982-ben megjelent bibliográfiák:

Ékonicicseszko e i naucsno-tehñicseszko e szotrudñicseszto sztran cslenov SZÉV i SZFRJU.
Ukazatel' literaturü 1980.g. Moszkva, 1981. MISZON. 279 p.
Kritika szovremennoj burzsuaaznoj ideologii, reformizma i revizionizma. Ukazatel' literaturü
1980.g. Csasz't I–II. Moszkva, 1982. MISZON. 214, 181 p.
Razvitoe szocialiszticseszko e obszcseszto. Ukazatel' literaturü 1979.g. Moszkva, 1981. MISZON.
273 p.
Razvitoe szocialiszticseszko e obszcseszto. Ukazatel' literaturü 1980.g. Moszkva, 1982. MISZON.
317 p.
Szovmesztnüe naucsñüe trudü ucseñüh szocialiszticseszkih sztran v oblaszti obszcsesztnenñüh
nauk 1979–1980.gg. Moszkva, 1982. MISZON. 293 p.

Folyóirat lelőhelyjegyzék:

Ukazatel' tekucsaih periodicseszkih izdanij po obszcsesztnenñüm nauka m, priobretaemüh VNO
MISZON iz sztran, ne vñodjacsaih v SZÉV. Tom I. Alfavitñüj ukazatel'. Berlin, 1982.
MISZON. 554 p.

7. SCI HETI GÉPI SZAKIRODALOMFIGYELES

7.1 Szolgáltatások előfizetési árai

A. Folyóirattartalomjegyzék figyelés	Évi előfizetési ár Ft-ban
1. Az adatbázisban feldolgozott mintegy 3500 folyóirat esetében	300 Ft/folyóirat
2. 71 db terjedelme, megjelenési gyakorisága miatt kiemelt folyóirat esetében	500 Ft/folyóirat
B. Témafigyelés	
1. Nagy, átfogó tudományterületek szakirodalmának figyelemmel kísérésére ad lehetőséget az Egyesült Államokban elkészített profilok alapján kereső ASCATOPICS szolgáltatás	4.500 Ft/profil
2. A kutató személyes információs igényei alapján az ITKF gépi keresőprofilokat készít az ASCA szolgáltatás keretében. E profilokat a felhasználó igénye szerint bármikor módosítani lehet	6.200 Ft/profil
C. Publikációs tevékenység-, illetve idézettség figyelése	
1. Szerzők és intézmények publikációs tevékenységének figyelése, valamint szerzők idézettségének figyelemmel kísérése	200 Ft/név
2. Megadott közlemények idézettségének figyelése	400 Ft/közlemény

7.2 Előfizetők száma és a szolgáltatás típusainak megoszlása

	1981	1982	1981	1982
A. Folyóirat tartalomjegyzék	117 fő	201 fő	1.474 955	2.286 db folyóirat 973 fajta
B. Témafigyelés				
1. ASCATOPICS	191 fő	207 fő	384	444 profil
2. ASCA	237 fő	295 fő	313	391 profil
C. Publikációs tevékenység, ill. idézettség- figyelés	81 fő	93 fő	447	766 név

7.3 Előfizetők főhatóság szerinti megoszlása

Főhatóság	Felhasználó			
	fő		%	
<i>Egészségügyi Minisztérium</i>	172		31,0	
Egyetemek		77		14
Kórházak		54		10
Egyéb intézmények		35		6
Egyéni előfizetők		6		1
<i>MTA Kutatóintézetek</i>	108	108	20,0	20
<i>Művelődési Minisztérium</i>	84		15,0	
Egyetemek		81		14
Főiskolák, oktatási intézmények		3		1
<i>Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium</i>	69		13,0	
Egyetemek		57		10
Kutatóintézetek		8		1
Egyéb intézmények		4		2
<i>Különböző tárcák</i>	117		21,0	
Üzemek, vállalatok		62		11
Kutatóintézetek		39		7
Egyéb		16		3
összesen:	550	550	100 %	100 %

7.4 SCI adatbázisból szolgáltatott ASCA szakirodalmi információk relevancia és zaj százalécai, profilonként a heti bibliográfiai tételek átlagértéke

Rang-sor	Terület	Relevancia %	Zaj* %	Hit/profil/hét átlagérték
1.	Orvosbiológia	66	16	21
2.	Klinikai orvostudomány	64	12	10
3.	Fizika	52	25	9
4.	Biológia	44	34	14
5.	Kémia	42	34	13
6.	Műszaki tudományok	21	53	11
	Súlyozott átlagérték	48	29	

*hibás, nem releváns tétel

8. HÁLÓZATI ÉS MÓDSZERTANI MUNKA

	1981	1982		
<i>Az akadémiai intézeti könyvtárak száma:</i>	47	50*		
<i>Az állomány nagysága szerint:</i>				
50 000 könyvtári egységen felüli	6	6		
20 000 könyvtári egységen felüli	16	18		
10 000 könyvtári egységen felüli	8	8		
5 000 könyvtári egységen felüli	10	14		
5 000 könyvtári egységen aluli	7	4		
	47	50		
<i>Személyi ellátottság:</i>				
főfoglalkozású könyvtáros	136	134		
mellék- és részfoglalkozású könyvtáros	39	49		
	175	183		
<i>Főfoglalkozású könyvtáros szakképzettsége:</i>				
<i>Könyvtáros szakképzettség:</i>				
felsőfokú szakképzettség	103	64		
középfokú szakképzettség	26	36		
szakképzettség nélküli	46	34		
	175	134		
<i>Állománygyarapodás (feldolgozott egység):</i>				
Dokumentumfajta	állomány 1981. XII. 31-én	1982. évi gyarapodás	1982. évi törlés	állomány 1982. XII.31-én
könyv	748.833	32.676	1.348	780.161
folyóirat	295.185	21.847	1.662	315.370
egyéb dokumentum	314.771	15.495	19.176	311.090
összesen:	1,358.789	70.018	22.186	1,406.621
			1981	1982
Állománygyarapításra felhasznált összeg:			36,687.409 Ft	36,927.081 Ft

*A Biofizikai Kutatólaboratórium, az Ökonometriai Laboratórium és a Növényvédelmi Kutatóintézet 1982-től akadémiai intézmény.

8.1 Hálózati tagkönyvtárak megoszlása az állomány nagysága szerint

A.	50.000 könyvtári egységen felüli könyvtárak száma:	
A.1	Földrajztudományi Kutatóintézet	60 452
A.2	Irodalomtudományi Intézet	139 688
A.3	Központi Fizikai Kutatóintézet	145 687
A.4	Történettudományi Intézet	90 800
A.5	Világgazdasági Kutatóintézet	54 886
A.6	Zenetudományi Intézet	120 401
		<hr/>
		611.914
B.	20.000 könyvtári egységen felüli könyvtárak száma:	
B.1	Allam- és Jogtudományi Intézet	40 549
B.2	Atommag Kutató Intézet, Debrecen	47 839
B.3	Csillagászati Kutatóintézet	28 606
B.4	Dunántúli Tudományos Intézet, Pécs	32 201
B.5	Filozófiai Intézet Lukács Archívum és Könyvtár	28 027
B.6	Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet, Sopron	28 114
B.7	Közgazdaságtudományi Intézet	35 972
B.8	Ökonometriai Laboratóriuma	
B.9	Központi Kémiai Kutatóintézet	33 354
B.10	Magyar Földrajzi Társaság	33 538
B.11	Matematikai Kutatóintézet	48 100
B.12	Művészettörténeti Kutatócsoport	31 333
B.13	Néprajzi Kutatócsoport	43 498
B.14	Növényvédelmi Kutatóintézet	20 786
B.15	Nyelvtudományi Intézet	33 242
B.16	Régészeti Intézet	27 279
B.17	Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet – Kende u.	27 452
B.18	Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet	26 881
		<hr/>
		566 771
C.	10.000 könyvtári egységen felüli könyvtárak száma:	
C.1	Filozófiai Intézet	17 387
C.2	Izotóp Intézet	13 776
C.3	Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet	15 511
C.4	Mezőgazdasági Kutatóintézet, Martonvásár	18 082
C.5	Műszaki Fizikai Kutatóintézet	19 944
C.6	Pszichológiai Intézet	14 856
C.7	Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet – Victor Hugo u.	12 989
C.8	Szegedi Biológiai Központ, Szeged	18 696
		<hr/>
		131 241

D. 5.000 könyvtári egységen felüli könyvtárak száma:	
D.1 Állatorvostudományi Kutatóintézet	5 169
D.2 Balatoni Limnológiai Kutatóintézet, Tihany	6 932
D.3 Bányászati Kémiai Kutatólaboratórium, Miskolc	6 600
D.4 Botanikai Kutatóintézet, Vácraót	9 330
D.5 Csillagászati Kutatóintézet Napfizikai Obszervatóriuma, Debrecen	8 331
D.6 Földrajztudományi Kutatóintézet Alföldi Csoportja, Békéscsaba	6 344
D.7 Magyar Numizmatikai Társulat	7 553
D.8 Műszaki Kémiai Kutatóintézet, Veszprém	7 525
D.9 Szegedi Biológiai Központ Enzimológiai Intézet	7 497
D.10 Szociológiai Kutatóintézet	9 612
Természettudományi Kutatólaboratóriumok	
D.11 Biofizikai Kutatólaboratóriuma	
D.12 Geokémiai Kutatólaboratóriuma	
D.13 Kristályfizikai Kutatólaboratóriuma	7 731
D.14 Szervetlen Kémiai Kutatólaboratóriuma	

 82 624

E. 5.000 könyvtári egységen aluli könyvtárak száma:	
E.1 Botanikai Kutatóintézet Magyar Dunakutató Állomás, Göd	3 158
E.2 Ipargazdaságtani Kutatócsoport	4 416
E.3 Kutatásszervezési Intézet	2 593
E.4 Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálat	3 904

 14 071

- A. 611 914 könyvtári egység
- B. 566 771 könyvtári egység
- C. 131 241 könyvtári egység
- D. 82 624 könyvtári egység
- E. 14 071 könyvtári egység

 1,406.621 könyvtári egység

9. REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

Fototechnikai szolgáltatások

	1981	1982
Felvételek száma		
mikrofilm	159.863	150.509
kisfilm	1.220	1.585
6x6 vagy 9x12 cm felvétel	614	309
	161.697	152.403
Másolatok száma		
mikrofilm-másolat (m)	5.286	7.217
fotokópia (nagyítás) db	15.708	12.214
<i>Elektrosztatikus gyorsmásolat</i>		
gyors sokszorosítással együtt db	1,142.844	1,257.173

Megoszlás az előállítás technikája szerint:

IBM II géppel készült	220.520
IBM III géppel készült	547.563
Rank Xerox géppel készült	42.696
Fólia	3.887
ROTO géppel készült	442.507
Összesen:	1,257.173 db másolat

10. KIADVÁNYOK BIBLIOGRÁFIÁJA

Codex Cumanicus. Ed. by G. Kuun. With the prolegomena to the Codex Cumanicus by Louis Ligeti. Bp. 1981. MTAK. 54, CXXXIV, 395 p.
(Budapest Oriental Reprints. Ser. B.1.)

Sáfrán Györgyi: Arany János-gyűjtemény. Petőfi Sándor–Szendrey Júlia kéziratok. K 501–K 527, K 531. Bp. 1982. MTAK. 178 p. 22 t.
(MTA Könyvtár Kézirattárának Katalógusai.13.)

A tudományos publikációs tevékenység mutatószámai az MTA természettudományi, műszaki, orvostudományi és agrártudományi kutatóhelyein 1976–1980. Összeáll. Schubert András, Zsindely Sándor, Glänzel Wolfgang, Braun Tibor. Bp. 1982. MTAK. 171 p.
(Informatika és Tudományelemzés.2.)

Braun Tibor–Bujdosó Ernő–Ruff Imre: A tudomány mint a mérés tárgya. Tudományometriai kutatás Magyarországon. 2.kiad. Bp. 1982. MTAK. 300 p.
(Informatika és Tudományelemzés.1.)

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának 1981. évi beszámoló jelentése és 1982. évi programja. Bp. 1982. MTAK. 81 p.

Publications of the Library of the Hungarian Academy of Sciences. Bp. 1982. MTAK. 20 p.
Vzaimoszvjaz' nauk i mezdísziplinamüe iszszledovanija. Szbornik obzorov i referatov. Bp. 1980. [1982.] MISZON. 218 p.

Kurrens időszaki kiadványok az akadémiai könyvtári hálózat tagkönyvtáraiban. 1978–1980. Szerk. Kállai Istvánné. Kézirat gyanánt. Bp. 1982. MTAK. 390 p. + Kiegészítés 35 p.

A SPES-csoport. Egy francia politikai és társadalomtudományi dokumentációs hálózat kialakítása. Szerk. M.Ch. Paoletti stb. Közreadja TIM, OSZK KMK, MTAK. Ford. Sebestyén György. Bp.1982. KMK. 54 p.

Tudományszervezési Tájékoztató, 22.1982. 1, 2, 3–4, 5, 6.szám

ECSSID Bulletin, 3.1981. 3–4(8–9). szám, 4.1982. 1–2(10–11). szám, 4.1982. 3–4(12–13). szám

MTA Könyvtár Új Külföldi Gyarapodásainak Jegyzéke, 1981.4. szám, 1982. 1, 2–3, 4–5. szám

Analecta Linguistica, 1981. 2. szám, 1982. 1. szám

Scientometrics*, 1982. 1, 2, 3, 4, 5, 6. szám

A Könyvtár kiadásában megjelent munkák nyomdai ívszáma:

(*-gal jelzett kiadvány ívszámát az adat nem tartalmazza)

	1981	1982
összesen:	252 nyomdai ív	297,9 nyomdai ív
ebből:		
saját szerkesztésű és nyomású	116,6	191,1
saját szerkesztésű és külső nyomású	98,8	76,2
szellemi kiadású	36,6	30,6

11. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

11.1 Külföldi kiküldetések, tanulmányutak

Ország	Kiküldetési alkalmak száma	Napok száma
Anglia	1	3
Ausztria	7	34
Csehszlovákia	2	8
Finnország	1	5
Görögország	1	5
Jugoszlávia	3	21
Maldív Köztársaság	1	22
NDK	3	22
Svédország	1	4
Szovjetunió	10	128
USA	3	62
	33	314

Összesen 16 fő, 33 kiküldetési alkalommal, 314 napot töltött külföldön, részben akadémiai finanszírozással, részben pedig részleges akadémiai pénzügyi támogatással vagy külföldi meghívással.

11.2 Külföldi kutatók és látogatók

Adriaewssen, Ch.E.	irodalomtörténész	Ausztria
Barany, G.	történész	USA
Baturin, A.	tud. munkatárs	SZU
Bazarova, Sz.V.	tud. munkatárs	SZU
Csáky, M.	történész	Ausztria
Csapó, M.G.	gyógypedagógus	Kanada
Danilov, M.P.	tud. munkatárs	SZU
Deshusses, M.L.	kultúrattasé	Franciaország
Diederichs, H.H.	irodalomtörténész	NSZK
Diezel, P.	színháztörténész	DDR
Eva, M.	könyvtáros	Ausztrália
Gapocska, M.P.	igazgatóhelyettes	SZU
Glück, E.V.	főisk. tanár	Románia
Gornosztaev, J.M.	tud. munkatárs	SZU
Hegedüs I.	agrármérnök	Csehszlovákia
Hoang Thi Thanh	tud. munkatárs	Vietnam
Hrabovec, I.	tudománytörténész	Csehszlovákia

Hutterer, S.	tud. kutató	Hollandia
Ivanov, K.	egyetemi tanár	Bulgária
Jakab Gy.	történész	Románia
Kaegbein, P.	egyetemi tanár	NSZK
Kamenov, P.	történész	Bulgária
Keresztes, P.	egyetemi tanár	Kanada
Khodary, A.R.	államtitkár	Kuwait
Klauss, K.	levéltáros	NDK
Kovács F.	történész	Csehszlovákia
Kozák, B.	osztályvezető	Csehszlovákia
Krasnov, N.	főisk. tanár	SZU
Kravcsenko, I.N.	történész	SZU
Kubik, J.	igazgató	Csehszlovákia
Kulkin, A.M.	osztályvezető	SZU
Laczfy, C.	állatorvos	Argentína
Lee, A.	könyvtári tanácsadó	Ausztria
Leslie, J.	történész	Anglia
Licha, M.	osztályvezető	Csehszlovákia
Ljungdahl, E.	igazgatóhelyettes	Svédország
Lugowski, B.	igazgató	Lengyelország
Luckacka, J.	történész	Csehszlovákia
Mamonova, G.A.	levéltáros	SZU
Mdivani, R.R.	osztályvezető	SZU
Meyriat, J.	igazgató	Franciaország
Milik, Z.	osztályvezető	Lengyelország
Miller, D.	tud. kutató	Lengyelország
Mitřjakova, N.M.	levéltáros	SZU
Molotkov, L.	tud. munkatárs	SZU
Nacke, O.	igazgató	NSZK
Nagy P.	történész	Csehszlovákia
Nagy S.	zenetörténész	USA
Niessen, J.P.	történész	USA
Nowak, J.	tud. kutató	Lengyelország
Öry M.	egyetemi tanár	Ausztria
Pastyik L.	irodalomtörténész	Jugoszlávia
Pegg, M.A.	könyvtárigazgató	Anglia
Petitmengin, P.	könyvtárigazgató	Franciaország
Pospišil, V.	tud. munkatárs	Csehszlovákia
Rajna-Sed, G.	művészettörténész	Franciaország
Ralmon, J.	filmrendező	USA
Rex, J.	igazgatóhelyettes	NDK
Rycroft, E.	tanár	Anglia
Schankweiler, Ch.	igazgatóhelyettes	NDK
Schlenstedt Pollatschek, S.	irodalomtörténész	NDK
Schulze, E.	tud. munkatárs	NDK

Sedlák, V.	történész	Csehszlovákia
Seidler, W.	tud. kutató	Ausztria
Sinor, D.	egyetemi tanár	USA
Šlemrová, N.	tud. munkatárs	Csehszlovákia
Sotak, L.	bibliográfus	Csehszlovákia
Spunarova, T.	könyvtáros	Csehszlovákia
Steindler, L.	egy. hallgató	NSZK
Sztoilova, M.	tud. munkatárs	Bulgária
Tervonen, V.	egy. lektor	Finnország
Toncsev, G.	történész	Bulgária
Török E.	mérnök	Csehszlovákia
Trillitzsch, W.	irodalomtörténész	NDK
Vladimirov, L.	egyetemi tanár	SZU
Vörösmarty G.	közgazdász	Csehszlovákia
Zágoni J.	könyvtáros	Románia
Zahradil, J.	könyvtárigazgató	Csehszlovákia
Zinkina, V.A.	igazgatóhelyettes	SZU
Zmeu, I.	könyvtáros	Románia

12. MUNKATÁRSÁK TAGSÁGA ÉS KÖZREMŰKÖDÉSE TESTÜLETEK TEVÉKENYSÉGÉBEN

Apor Éva

MTA Orientalisztikai Bizottság
 MTA Könyvtári Bizottság állandó meghívottja
 Kőrösi Csoma Társaság választmányi tagja, vezetőségi tagja
 Magyar Nyelvtudományi Társaság
 Magyar Történelmi Társulat
 Ókortudományi Társaság

Balázs Péterné

Tudományszervezési Tájékoztató felelős szerkesztője
 Scientometrics – News rovatának szerkesztője

Bánhegyi Zsolt

Magyar Könyvtárosok Egyesülete
 Analecta Linguistica felelős szerkesztője

Bertalan Györgyné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Bíró Júlia

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Braun Tibor

MTA Radioanalitikai Munkabizottság
 Magyar Kémikusok Egyesülete, Radioanalitikai Munkabizottság, intézőbizottsági tag
 Magyar UNESCO Bizottság Dokumentációs Albizottság
 MTA Könyvtári Bizottság
 TMB Interdiszciplináris Szakbizottság
 Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA)
 Journal of Radioanalytical Chemistry nemzetközi folyóirat szerkesztője
 Radiochemical and Radioanalytical Letters nemzetközi folyóirat szerkesztője
 Scientometrics nemzetközi folyóirat szerkesztője

Bujdosó Ernő

MTA IRPA Magyar Nemzeti Bizottság
 MTA Radioanalitikai Munkabizottság
 MTA Radiokémiai Bizottság
 Internal Radiation Protection Association
 Eötvös Lóránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi Szakcsoport
 Journal of Radioanalytical Chemistry nemzetközi folyóirat szerkesztője
 Radiochemical and Radioanalytical Letters nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja
 Scientometrics nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja

Büky Béláné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Csáki Éva

Kőrösi Csoma Társaság

Darabos Pál

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Domsa Károlyné

Társadalomtudományok Nemzetközi Kapcsolatai Koordinációs Bizottság állandó meghívottja

Ecsedi Lajosné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

F. Csanak Dóra

MTA I. Osztálya, Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottság
 MTA Irodalomtudományi Intézet XVIII. századi Munkaközössége
 MTA Művelődéstörténeti Bizottság XVIII. századi szekciója
 Magyar Irodalomtörténeti Társaság
 Magyar Könyvtárosok Egyesülete
 Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
 Wolfenbütteler Arbeitskreis für Geschichte des Buchwesens

Société Internationale d'Études du 18ième Siècle

Fekete Gézáne

Könyvtári Figyelő szerkesztőbizottságának tagja

Gerzsenyi Istvánné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Katona Ernesztin

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Kállai Istvánné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

OMIKK Koordinációs Kollégium

Egészségügyi-Orvostudományi Koordinációs Kör

OKT Tájékoztatói és Szakkönyvtári Tagozatának Munkabizottsága

Kiss Sándorné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Klein Ágnes

Magyar Kémikusok Egyesülete

MOTESZ Gyógyszerészeti Társaság

Kolthay Tiborné

Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület, Mikrofilm Szakcsoport

Körmendy Kinga

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Ökörtudományi Társaság

Láng Klára

Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület, Mikrofilm Szakcsoport

Markovitsné Kondor Viktória

Magyar Történelmi Társulat

Mokány Katalin

Magyar Nyelvtudományi Társaság

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság

Észt Anyanyelvi Társaság (Tartu)

SZUTA Szovjet Földrajzi Társaság (Leningrád)

N. Abaffy Csilla

Magyar Nyelvtudományi Társaság

Németh Éva

Tudományos Ismeretterjesztő Társulat

Pétervári Lászlóné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Rejtő István

MTA Könyvtári Bizottság titkára

MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, Textológiai Bizottság

MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, Sajtótörténeti Munkabizottság

Magyar Irodalomtörténeti Társaság

Magyar Újságírók Szövetsége

Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottságának tagja

Magyar Tudomány szerkesztője

Ritoók Zsigmondné

MTA I. Osztálya, Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottság

MTA I. Osztálya, Reneszánsz és Barokk Munkabizottság

MTA Művelődéstörténeti Munkabizottság

Egyházi Könyvtárak Felügyelőbizottsága

Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság

Ókortudományi Társaság

Rózsa György

MTA Könyvtári Bizottság

MTA I. Osztálya, Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottság

ECSSID Steering Committee tagja, az Editorial Board elnöke, a Bulletin főszerkesztője

Tudományszervezési Tájékoztató főszerkesztője

TKB–MM Társadalomtudományi Információs Munkacsoport elnöke

FID/RI Nemzetközi Dokumentációs Szövetség Elméleti Bizottsága

Magyar UNESCO Bizottság Információs Munkacsoportja

MISZON Rendszertanács magyar képviselője

OMFB Szakirodalmi Információs Tanács akadémiai képviselője

Országos Könyvtárügyi Tanács alelnöke és OKT Tájékoztatói és Szakkönyvtári Tagozat elnöke

TMB Informatikai ad hoc Bizottságok elnöke

Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása c. főirány Koordináló Tanácsa

Rozsondai Béláné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Ókortudományi Társaság

Schubert András

Magyar Biofizikai Társaság elnökségi tagja

Somlai György

Kőrösi Csoma Társaság választmányi tagja

Kőrösi Csoma Memorial Symposium Nemzetközi Állandó Bizottság titkára

Sz. Garai Judit

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Sz. Horváth Anna

Kőrösi Csoma Társaság

Szakács Gyuláné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Tarcsai Mihályné

Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület, Mikrofilm Szakcsoport

Székely Dániel

TKB–MM Társadalomtudományi Információs Munkacsoport

Társadalomtudományi Koordinációs Bizottság Munkacsoporttag

Tudományszervezési Tájékoztató szerkesztőbizottsági tagja

Tudományos és Műszaki Tájékoztatás szerkesztőbizottsági tagja

Tibay Andrea

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Tőkés László

Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület, Mikrofilm Szakcsoport vezetőségi tagja

MSZK Mikrofilmezést Szabványosító Munkabizottság

Vargyas Péter

Ökörtudományi Társaság

Vidámi Istvánné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Vitályos László

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Volenszky Paula

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Wojtilla Gyula

Asiatic Society of Bengal

Linguistic Society of India

Kőrösi Csoma Társaság

Ökortudományi Társaság

Zsindely Sándor

International Committee for Studies of Bauxites Alumina and Aluminium (ICSOBA)

13. MUNKATÁRSÁK PUBLIKÁCIÓI

Apor Éva

Codex Cumanicus. Ed. by G. Kuun. With the prolegomena to the Codex Cumanicus by Louis Ligeti. Ed. by —. Bp. 1981. MTAK. 54, CXXXIV, 395 p. (Budapest Oriental Reprints. Ser.B.1.)

Alán-magyar kapcsolatok. Előadás. Kőrösi Csoma Társaság. 1982. márc.15.

A modern perzsa irodalom kezdetei. Előadás. Kőrösi Csoma Társaság. 1982. máj.18.

Braun Tibor

Analitikai kémia a tudománymetria tükrében. [Társszerző: Bujdosó Ernő.] Bp. 1982. Akad.K. 149 p.

Editorial gatekeeping patterns in international science journals. A new science indicator. [Társszerzők: Zsindely Sándor, Schubert András]
= *Scientometrics*, 4. 1982. 57–68. p.

Citation patterns of editorial gatekeepers in international chemistry journals. [Társszerzők: Zsindely Sándor, Schubert András]
= *Scientometrics*, 4. 1982. 69–76. p.

Unloaded polyurethane foams as solid extractants for some metal thiocyanate complexes from aqueous solution. [Társszerző: Abbas, M.N.]
= *Analytica Chimica Acta*, 134. 1982. 321–326. p.

The growth of modern analytical chemistry as reflected in the statistical evaluation of its subject literature. [Társszerző: Bujdosó Ernő]
= *CRC Critical Reviews in Analytical Chemistry*, 13. 1982. 223–312. p.

Kik ellenőrzik a világ analitikai kémiai folyóiratait? [Társszerző: Bujdosó Ernő]
= *Magyar Kémikusok Lapja*, 37. 1982. 247–254. p.

National Bibliographies on Radioanalytical Chemistry (1936–1977). Vol. 2. [Társszerzők: Bujdosó Ernő, Burger Mária]
= *Journal of Radioanalytical Chemistry*, 73. 1982. 1. 1–324. p., 73. 1982. 2. 325–560. p.

Information flow in analytical journals. [Társszerzők: Bujdosó Ernő, Lyon, W.S.]
= *Trends in Analytical Chemistry*, 1. 1982. 268–273. p.

The publication lapse of papers in Radiochemical and Radioanalytical Letters. [Társszerző: Nagydiósi-Kocsis Györgyi]
= *Radiochemical and Radioanalytical Letters*, 52. 1982. 327–334. p.

Rendezési és részvételi arányok nemzetközi tudományos konferenciákon. [Társszerzők: Schubert András, Zsindely Sándor.]

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29. 1982. 181–189. p.

Mössbauer study of the sorption of ferric ions from thiocyanate media by polyether and polyester type polyurethane foams. [Társszerzők: Abbas, M.N., Vértes A.]

= Radiochemical and Radioanalytical Letters, 54. 1982. 17–24. p.

A hazai természettudományos kutatás szakirodalmi információszükséglete. [Társszerző: Bujdosó Ernő]

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29. 1982. 447–450. p.

Érték és mérték a szakirodalmi információban. Előadás a BIOGÁL Gyógyszergyár és a Debreceni Akadémiai Bizottság Kémiai Szakbizottságának felkérésére. Debrecen. 1982. december 2.

Bujdosó Ernő

Analitikai kémia a tudománymetria tükrében. [Társszerző: Braun Tibor.] Bp. 1982. Akad. K. 149 p.

Prompt nuclear analysis. Growth and trends. [Társszerzők: Lyon, W.S., Noszlopi I.]

= Journal of Radioanalytical Chemistry, 74. 1982. 197–238. p.

Silver jubilee of the application of nuclear methods in the Hungarian aluminium industry. [Társszerző: Tóth Lajos.]

= Journal of Radioanalytical Chemistry, 68. 1982. 39–58. p.

Huszonöt éves a hazai alumíniumipari izotópalkalmazás. [Társszerző: Tóth Lajos]

= Magyar Kémikusok Lapja, 37. 1982. 160–169. p.

The growth of modern analytical chemistry as reflected in the statistical evaluation of its subject literature. [Társszerző: Braun Tibor]

= CRC Critical Reviews in Analytical Chemistry, 13. 1982. 223–312. p.

National Bibliographies on Radioanalytical Chemistry (1936–1977). Vol. 2. [Társszerzők: Braun Tibor, Burger Mária]

= Journal of Radioanalytical Chemistry, 73. 1982. 1. 1–324. p., 73. 1982. 325–560. p.

Kik ellenőrzik a világ analitikai kémiai folyóiratait? [Társszerző: Braun Tibor]

= Magyar Kémikusok Lapja, 37. 1982. 247–254. p.

Information flow in analytical journals. [Társszerzők: Braun Tibor, Lyon, W.S.]

= Trends in Analytical Chemistry, 1. 1982. 268–273. p.

A hazai természettudományos kutatás szakirodalmi információszükséglete. [Társszerző: Braun Tibor]

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29. 1982. 447–450. p.

Tudománymetria. Egyetemi előadásorozat az ELTE Könyvtártudományi Tanszék Kiegészítő Információs Szakán, 1981/82. tanév, II. félév.

A tudományos kutatás információszükséglete. A Science Citation Index információs rendszer tapasztalatai. Előadás a Központi Kémiai Kutatóintézetben, 1982. június 30.

Direction and growth in prompt nuclear analysis. [Társ szerzők: Lyon, W.S., Noszlopi I.] Paper presented at the Meeting of the American Nuclear Society. Előadás. Washington, 1982. nov.25.

Darabos Pál

Magyar Életrajzi Lexikon. 3.köt. Bp. 1981. Akad.K. 900 p. [Közreműködés].

Durzsa Sándor

Priscianus-magyarázatok a szintaxis köréből.
= Filológiai Közlöny, 28.1982.1. 117–126.p.

F. Csanak Dóra

A felvilágosodás kori romániai magyar kutatások.
= Helikon, 27.1981.4. 430–433.p.

Kállai Istvánné

Kurrens időszak kiadványok az akadémiai könyvtári hálózat tagkönyvtáraiban 1981–1982. Kiegészítés. 35 p. Kézirat.

Klein Ágnes

A kémiai szakirodalmi információszerezés eszközei. Előadás a BME Mérnöki Továbbképző Intézetében, 1982. június 10.

Computer produced citation indexes and information services by the Library of the Hungarian Academy of Sciences. Előadás a „Computers and computer services in libraries and information centers” c. UNESCO–SZÁMOK tanfolyamán, 1982. szeptember 17.

Számítógépes szakirodalmi információ. Előadás az Eötvös Lóránd Fizikai Társaság Pest-megyei Csoportja felkérésére, Gödöllőn, 1982. november 23.

Számítógépes szakirodalmi szolgáltatások az MTA Könyvtárában. Előadás a BM Tudomány-szervezési Osztályának felkérésére, 1982. október 15-én.

Körmendy Adrienne

Ihnatowicz, I. – Maczak, A. – Zientara, B.: Spoleczenstwo polskie od X. do XX. wieku. Varsovie, 1979. 629 p. Könyvismertetés.

= Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae, 27.1981. 1–2. 235–239. p.

Körmendy Kinga

Sopko J.: Sredoveké latinské kódexy s slovenskych knizniciach. Martin, 1981. Könyvismertetés.

= Magyar Könyvszemle, 98.1982.2. 175–177.p.

Mészáros I.: Az iskolaügy története Magyarországon 996–1777 között. Bp. 1981. Könyvismertetés.

= Magyar Tudomány, 27.1982.7. 558–560.p.

Szendrey J.: A magyar középkor hangjegyes forrásai. Bp. 1981. Könyvismertetés.
= Magyar Könyvszemle, 98.1982.3. 290–292.p.

Markovits Pálné

Hornýánszky és nyomdája. A 120 éve alapított Hornýánszky Viktor-féle nyomda történetéről.

= Magyar Nemzet, 1982. aug.19. 8.p.

Marth Hildegard

Dutka Ákos és a holtnaposok levelezéséből.

= Irodalomtörténet, 64.1982.2. 386–393.p.

N. Abaffy Csilla

Bárcki Géza: A Halotti Beszéd nyelvtörténeti magyarázata. Bp. 1982. Akad.K. Sajtó alá rendezés.

Benkő Loránd: Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegeimlékei. Bp. 1980. Akad.K. Könyvismertetés.

= Irodalomtörténet, 64.1982.3. 698–702.p.

Németh Éva

Tudományos tanácsadók az iparban.

= Tudományszervezési Tájékoztató, 22.1982.1. 33–37.p.

A japán „csoda” – okok és távlatok.

= Tudományszervezési Tájékoztató, 22.1982.2. 145–154.p.

Rejtő István

Mikszáth Kálmán összes művei. Szerk. Rejtő István. 76.köt. Cikkek, karcolatok. 26.r. Sajtó alá rend. Garai Judit és Rejtő István. Bp. 1982. Akad.K. 495 p.

Mikszáth Kálmán és Selmezbánya.

= Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve, 8.1982. 333–355.p.

Mikszáth Kálmán és Selmezbánya.

= Palócföld, 1982.2. 19–23.p.

Ritoók Zsigmondné

Die Geburt der ungarischen Nationalliteratur im Zeichen der Matthias-Tradition.

= Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458–1541. Schallaburg, 1982. 120–126.p.

Ismeretlen XVII. századi versek.

= Irodalomtörténeti Közlemények, 85.1981. 439–442.p.

Janus Pannonius – Magyarországi humanisták. Bp. 1982. Szépirod. K. Latin szövegek fordítása.

„Rimaiana” Reneszánsz konferencia. Keszthely, 1982. máj.18–22. Előadás.

Ein bislang nicht identifizierter Sammler pannonischer Inschriften. Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn c. kiállításához csatlakozó nemzetközi vitauülés, Schallaburg, 1982.okt.18–21. Előadás.

Rózsa György

The realization of the basing tasks of the INTERMIN system model. Project manager: György Rózsa. Bp. 1982. Libr. of Hung. Acad. 140 p.

Establishing the INTERMIN system model within the UNESCO–INTERCONCEPT framework. [Társszerző: Molnár Imre].

= The CONTA Conference. Proceedings of the Conference on Conceptual and Terminological Analysis in the Social Sciences held at the Zentrum für Interdisziplinäre Forschung (ZIF), Bielefeld, FRG, May 24–27, 1981. Ed. by F.W. Riggs. Frankfurt, 1982. Indeks Verl. 277–281.p.

A francia TIM-ről. Előszó.

= A SPES csoport. Bp. 1982. TIM,KMK,MTAK. 3–4.p.

A nemzetközi társadalomtudományi terminológiai információs hálózat (INTERMIN) rendszermodelljének létrehozása. [Társszerző: Molnár Imre].

= Könyvtári Figyelő, 28.1982.1. 63–68.p.

Hogyan legyünk nemzetközi könyvtárosok? Emlékezés a genfi ENSZ Könyvtárra (1969–1976).

= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29.1982.11. 425–434.p.

Technologies de pointe dans les systèmes de communication modernes et la lecture traditionnelle.

= Bibliologie, documentologie et les sciences de l'information. Colloque bilatéral franco-bulgare. Sofia, 23–28 Novembre 1981. Résumés des communications. 42–43.p.

He thong các chuc nang va hinh thuc to chuc cua các thu vien han lam. [Az akadémiai könyvtárak funkciórendszere és szervezeti formái].

= Thong Tin Khoa Hoc Xa Noi, 1980.11. 86–90.p.

Francia tapasztalatok. A tudomány új vallás vagy happening?

= Magyar Nemzet, 1982.júl.22. 9.p.

Francia kísérletek. Mikroprocesszorok a társadalomban.

= Magyar Nemzet, 1982.júl.25. 10.p.

A genfi ENSZ-nagyüzem és Könyvtára.

= Magyar Nemzet, 1982.szept.2. 10.p.

A könyvtár jövőjéért. Interjú. Riporter: Sz.Gy.T.

= Magyar Nemzet, 1982.aug.31. 8.p.

Nemzetközi tudományos információcsere.

= Magyar Nemzet, 1982.jún.17. 9.p.

[Sztrájk a Bibliothèque Nationale-ban]. Hír.

= Könyvtáros, 32.1982.9. 539.p.

„Bürotik” a fehérgallérosokért vagy ellenük?

= Figyelő, 1982.dec.9. 24.p.

[A tudományos információ] hatalmas erőforrás.

= Népszerűség (Tolna), 1982.szept.7. (Megjelent több vidéki napilapban)

Einige Erfahrungen der Kombination der traditionellen und automatisierten Information der Bibliothek der Ungarischen AdW. Akademie der Wissenschaften der DDR, Wissenschaftliches Informationszentrum. 4. Wissenschaftliches Symposium. Warnemünde, 1982. okt. Előadás. Kézirat. 4 p.

Az információs tevékenység hatékonyságának kérdései és a nemzetközi szervezetek tapasztalatai. Előadás. MISZON II. tudományos konferenciája, Tallin, 1982.nov.22. Kézirat. 5 p.

Memorandum – on the programm and activities of the ECSSID Editorial Board. Előadás. Berlin, 1982.III. Kézirat. 2 p.

Rozsondai Marianne

Old books in new bindings.

= Interpressgrafik, 1981.4. 16–19.p. (U.a. orosz nyelven is)

Schubert András

Editorial gatekeeping patterns in international science journals. A new science indicator.

[Társ szerzők: Braun Tibor, Zsindely Sándor.]

= Scientometrics, 4. 1982. 57–68. p.

Citation patterns of editorial gatekeepers in international chemistry journals. [Társ szerzők: Braun Tibor, Zsindely Sándor]

= Scientometrics, 4. 1982. 69–76. p.

Rendezési és részvételi arányok nemzetközi tudományos konferenciákon. [Társ szerzők: Braun Tibor, Zsindely Sándor]

= Tudomány és Műszaki Tájékoztató, 29. 1982. 181–189. p.

M.J. Moravcsik: How to grow science. Universe Books, New York, 1980. Könyvismertetés.

= Scientometrics, 4. 1982. 172–173. p.

A tudomány értéke és mértéke. Előadás a Magyar Kémikusok Egyesülete, Kémiai Kibernetikai Szakosztály felkérésére, 1982. március 15.

Mi az a tudománymetria? Előadás a Tudományfilozófiai és Tudománytörténeti továbbképzés keretében. Visegrád, 1982. április 22.

A tudomány értéke és mértéke. Előadás a BME Híradástechnikai és Elektronikai Intézetben, 1982. május 9.

Computer aided scientometrics. Előadás a „Computers and computer services in libraries and information centers” c. UNESCO–SZÁMOK tanfolyamon, 1982. szeptember 17.

Érték és mérték a tudományos kutatásban. Előadás az Eötvös Lóránd Fizikai Társaság Pest-megyei Csoportjának felkérésére, Gödöllőn, 1982. november 23-án.

Sebestyén György

A SPES-csoport. Egy francia politikai és társadalomtudományi dokumentációs hálózat kialakítása. Szerk. M. Ch. Paoletti stb. Közreadja TIM, OSZK KMK, MTAK. Ford. Sebestyén György. Bp. 1982. 54 p.

Sz. Garai Judit

Mikszáth Kálmán összes művei. Szerk. Rejtő István. 76.köt. Cikkek, karcolatok. 26.r. Sajtó alá rend. Sz. Garai Judit és Rejtő István. Bp. 1982. Akad.K. 495 p.

Telcs András

Potential theory of Random Walk with internal states. Pannon Symposion on Mathematical Statistics. Visegrád, 1982.szept. Előadás.

Tózsér Ágnes

A 150 éve megjelent helyesírási szabályzat műhelymunkájából.
= Magyar Tudomány, 27.1982.10. 783–786.p.

Vargyas Péter

Le mudu à Ugarit. Ami du roi?
= Ugarit-Forschungen, 13.1981. 165–179.p.

Le cylindre Rassam et la Bible. Les Parallèles du Dt. 29, 23–26.
= Oikumene, 3.1982. 157–162.p.

Hammurapi törvénykönyve az i.e. 1. évezredi gazdasági okmányok fényében. Előadás az Ökortudományi Társaság ülésén, 1982. nov.12.

Vekerdi László

Filozófia a Házsongárd alól. Ötven éve született Bretter György.
= Tiszatáj, 36.1982.3. 61–68.p.

Rendtartó történetírás.
= Tiszatáj, 36.1982.8. 65–74.p.

A lélek csendje.
= Napjaink, 21.1982.1. 9–11.p.

Takács Gyula: Helyettük szóljal. Bp. 1982. [Könyvismertetés].
= Napjaink, 21.1982.9. 29.p.

A „Pusztulás” védőoltásáról.
= Napjaink, 21.1982.10. 4–6.p.

Tanú, nemzedék, szerep és ember.
= Forrás, 14.1982.9. 58–63.p.

Fodor András: Könyomat. Bp. 1982. [Könyvismertetés].
= Jelenkor, 25.1982.12. 1144–1146.p.

Ellenmozgalmak a tudományban.
= Filozófiai Figyelő, 3.1982.3–4. 326–336.p.

A tudományok önállóvá válása.
= Fejér Megyei Szemle, 1982.1. 7–11.p.

Zsindely Sándor

Editorial gatekeeping patterns in international science journals. A new science indicator.
[Társszerzők: Braun Tibor, Schubert András]
= Scientometrics, 4. 1982. 57–68. p.

Citation patterns of editorial gatekeepers in international chemistry journals. [Társszerzők: Braun Tibor, Schubert András]
= Scientometrics, 4.1982. 69–76.p.

Rendezési és részvételi arányok nemzetközi tudományos konferenciákon. [Társszerzők: Braun Tibor, Schubert András]
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29. 1982. 181–189. p.

14. A KÖNYVTÁRRÓL 1982-BEN MEGJELENT CIKKEK, KIADVÁNYISMERTETÉSEK

Rózsa György: Nemzetközi tudományos információcsere. [MTAK részvétele a nemzetközi információs együttműködésben.]
= Magyar Nemzet, 1982.jún.17. 9.p.

Sz.Gy.T.: A könyvtár jövőéért. [Beszélgetés dr. Rózsa Györggyel, az MTAK főigazgatójával.]
= Magyar Nemzet, 1982.okt.27. 8.p.

Bujdosó Ernő–Braun Tibor: A hazai természettudományos kutatás szakirodalmi információ-szükséglete. A Science Citation Index gépi információs rendszer tapasztalatai.
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29.1982.11. 447–450.p.

Alkonyi István: Gondolatok az információgazdálkodásról. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Informatikai és Tudományelemzési Főosztályának heti gépi szakirodalomfigyelő szolgáltatásai.)
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 29.1982.8–9. 327.p.

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárnak 9/1982. (AK.2.) MTA–F. számú utasítása a Magyar Tudományos Akadémia Központi Publikációs Adatbankja létrehozásáról.
= Akadémiai Közlöny, 1982.ápr.15. 23–24.p.

Máté J. György: A Keleti Gyűjtemény.
= Magyar Nemzet, 1982.jún.19. 10.p.

Sz.Gy.T.: Japán könyvajándék az Akadémiának.
= Magyar Nemzet, 1982.dec.10. 5.p.

Viczián János: Adatbank – kamatok nélkül? [Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái kéziratban maradt anyagának kiadásáról.]
= Könyvszemle, 97.1981[1982]. 4. 337–345.p.

A statisztikai adatokat évente szolgáltató 121 szakkönyvtár 1981. évi fontosabb adatai. [Akadémiai könyvtári hálózat.]
= Könyvtáros, 32.1982.6. 333.p.

A Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeti könyvtári hálózata.
= Jövő Mérnöke, 1982.jan.23.

Kiadványismertetések:

Ligeti Lajos: A magyar nyelv török kapcsolatai és ami körülöttük van. 2.köt. Bp. 1979. MTAK. 480 p.

(Budapest Oriental Reprints. Ser.A.2.)

Ism.: Hajdú Mihály = Hungarológiai Közlemények, 3.1981[1982].3–4. 186.p.

Codex Cumanicus. Ed. by G. Kuun. With the prolegomena to the Codex Cumanicus by Louis Ligeti. Bp. 1981. MTAK. 54, CXXXIV, 395 p.

(Budapest Oriental Reprints. Ser.B.1.)

Ism.: Új Könyvek, 1982.19.szám.

Rolla Margit: A fiatal Kaffka Margit. Bp. 1980. MTAK. 171 p.

(MTA Könyvtárának Közleményei. 10/85./)

Ism.: Sáfrán Györgyi = Magyar Tudomány, 27.1982. 8–9. 708–709.p.

Magyar Nemzet, 1982. febr.7. 6.p.

Nők Lapja, 1982. jan.23. 5.p.

Körmendy Kinga: A Knauz-hagyaték kódextörédekei és az esztergomi egyház középkori könyvtárának sorsa. Bp. 1979. MTAK. 149 p. XVII t.

(MTA Könyvtárának Közleményei. 7/82./)

Ism.: V. Kovács Sándor = Hungarológiai Közlemények, 3.1981[1982].3–4. 81–82.p.

Braun Tibor–Bujdosó Ernő–Ruff Imre: A tudomány mint a mérés tárgya. Tudománymetriai kutatás Magyarországon. Bp. 1981. MTAK. 300 p.

(Informatika és Tudományelemzés.1.)

Ism.: Beck Mihály = Magyar Tudomány, 27.1982.6. 475–476.p.

Szabó Sándor = Könyvtáros, 32.1982.3. 170.p.

Nagy, P. = Problemü MCNTI, 3.1981[1982]. 131–139.p.

A tudományos publikációs tevékenység mutatószámai az MTA természettudományi, műszaki, orvostudományi és agrártudományi kutatóhelyein 1976–1980. Összeáll. Schubert András, Zsindely Sándor, Glänzel Wolfgang, Braun Tibor. Bp. 1981. MTAK. 171 p.

(Informatika és Tudományelemzés.2.)

Ism.: Könyvtáros, 32.1982.10. 566.p.

Új Könyvek, 1982.16.szám.

Jubilee volume of the Oriental Collection 1951–1976. Papers presented on the occasion of the 25th anniversary of the Oriental Collection of the Library of the Hungarian Academy of Sciences. Ed. by Éva Apor. Bp. 1978. MTAK. 244 p.

(Keleti Tanulmányok – Oriental Studies.2.)

Ism.: Z.V.P. = Archiv Orientalni, 49.1981. 204.p.

A SPES-csoport. Egy francia politikai és társadalomtudományi dokumentációs hálózat kialakítása. Szerk. M.Ch. Paoletti stb. Közreadja TIM, OSZK KMK, MTAK. Ford. Sebestyén György. Bp. 1982. KMK. 54 p.

Ism.: Könyvtáros, 32.1982.7. 437.p.

Utalások a Könyvtár tevékenységére, szolgáltatásaira, állományára:

Beszélgetések a könyvtárról. „Az irodalom, a nemzeti irodalom a nemzeti tudat legfőbb támasza”. Tolnai Gábor akadémikussal beszélget Vértesy Miklós.

= Könyvtáros, 32.1982.5. 252–255.p.

Bozóky Éva: Évtizedek Arany János büvkörében. Beszélgetés dr. Sáfrán Györgyi tudományos kutatóval.

= Nők Lapja, 1982.okt.16. 6–7.p.

Sorsok és pályák. Levéltár, kéziratár, könyvtártörténet. Beszélgetés dr. Tóth Andrással. Riporter Vértesy Miklós.

= Könyvtáros, 32.1982.1. 29–31.p.

Nádor Tamás: Ex libris Scheiber Sándor.

= Új Írás, 22.1982.2. 119–128.p.

Kertész Péter: Mi lett Haynau kétmilliói hadisarcából. Beszélgetés dr. Scheiber Sándorral.

= Budapest, 20.1982.9. 17–19.p.

Wojtilla Gyula: Mikor készült Kőrösi Csoma Sándor hiteles arcképének vázlata?

= Magyar Tudomány, 27.1982.4. 316–317.p.

Kálmán Gyula: Szilágyi Dániel hagyatéka.

= Magyar Nemzet, 1982.máj.20. 8.p.

Kálmán Gyula: Világjáró magyarok. Az ázsiai romvárosok feltárója. [Stein Aurél.]

= Népszabadság, 1982.jún.12. 19.p.

Korompay János: Kódexeink védelmében.

= Magyar Ifjúság, 26.1982.18. 24–26.p.

B. Csáky Edit: A Kazinczy-ülésszokról. [Sátoraljaújhely, 1981. okt.16–18.]

= Magyar Tudomány, 27.1982.4. 301–304.p.

Gergely Pál: Arany János kiadatlan bírálata a Szász Károly féle Macbeth-fordításról.

= Irodalomtörténeti Közlemények, 85.1982.5–6. 662–670.p.

E.P.: Üzenet a mának. [Nagykőrösi Arany János Múzeum kiállításáról.]

= Pest Megyei Hírlap, 1982.okt.16.

Bányászati emlékek. [Kovács F. Lajos bányatörténeti kéziratjai, fotói, dokumentumai.]

= Magyar Nemzet, 1982.nov.23. 9.p.

Pető Gábor Pál: A Bolyai-kutatás helyzete.

= Népszabadság, 1982.nov.18. 6.p.

Batári Gyula: Az első magyarországi műszaki folyóirat.

= Műszaki Élet, 1982.júl.22.

Pető Gábor Pál: A tudomány körül. Az áru és a kirakat.

= Népszabadság, 1982.jún.24. 5.p.

Étiemble, R.: A propos d'une bibliographie d'Endre Ady.

= Étiemble, R.: Quelques essais de littérature universelle. Paris, 1982. Gallimard. 241–244.p.

A.P.: Étiemble a magyar irodalomról.

= Élet és Irodalom, 1982.júl.30. 10.p.

IV. A POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI SZERVEK MUNKÁJA

MSZMP

Az MSZMP alapszervezet vezetősége kiegyensúlyozottnak tekinti 1982. évi munkáját. Az 1980-ban választott pártvezetőség összetételében ideiglenes személyi változás történt, az agitációs és propaganda munkát szeptember elsejétől hat hónapi időtartamra Madary Kamill vette át Szabó Istvánnétól. A személyi változás nem okozott zökkenőket, mind az MTA Központi Hivatal Pártvezetőségével, mind a Könyvtár állami vezetésével, valamint Szakszervezeti Bizottságával, a KISZ-szel sikerült tovább vinni az immár hagyományos jó kapcsolatot.

A párttitkár vagy a vezetőség egy tagja rendszeresen részt vett az igazgatósági értekezleteken. A Központi Hivatal Pártvezetősége több ülésen foglalkozott könyvtári kérdésekkel, melyekre minden esetben meghívták a Könyvtár képviselőjét is.

Az alapszervezet vezetősége minden igyekezetével azon volt, hogy kifejezett pártfeladatain túlmenően minél hatékonyabban segítse a Könyvtár állami vezetését, így az állománytelepítés, az építkezés előkészítése, a gazdasági nehézségekből adódó előre látható és váratlan, kampanyjellegű feladatok (pl. devizás folyóirat- és könyvbeszerzés) megoldásában.

Szakszervezet

A Szakszervezeti Bizottság a nehezebb gazdasági körülmények között is fontos feladatának tekintette egyrészt a dolgozók élet- és munkakörülményei eddig elért színvonalának megőrzését, másrészt a Könyvtárban folyó munka támogatását. Ennek érdekében az SZB képviselője részt vett a jutalmazás és a kis mértékű béremelés elveinek kidolgozásában és gyakorlati megvalósításában. Az intézet két állandó irányítási fórumának, az igazgatósági és osztályvezetői értekezletek munkájában a Szakszervezeti Bizottság képviselője rendszeresen részt vett.

A könyvtári munka minőségének javítása érdekében az elmúlt időszakok tapasztalata alapján az újonnan belépett dolgozók számára a könyvtári munkát, és az egyes osztályok működését ismertető előadássorozatot szervezett a Bizottság.

Hagyományokhoz híven fenntartotta a jó kapcsolatokat a Könyvtár vezetőségével, Párt-szervezetével és a KISZ szervezettel.

A Szakszervezeti Bizottság saját döntési jogkörébe tartozó feladatokat a több éves tapasztalatok felhasználásával igyekezett megoldani.

A bevételek némi növekedésének arányában növekedett a szociális támogatás különböző segélyek, üdülési hozzájárulások formájában.

Az üdültetés területén az előző évek problémái továbbra is jelentkeztek. Némi javulás mutatkozott ugyan a három gyermekes családok számára juttatott üdülési lehetőségekben, valamint több gyermek számára sikerült üdülést biztosítani a nyári időben.

A Szakszervezeti Bizottság Esztergomba egy napos kirándulást, valamint a SZOT Szociál-turisztikai Osztályával együttműködve Bécsbe három napos sikeres utazást szervezett, melynek során munkatársaink az Osztrák Akadémiai Könyvtárat is meglátogatták.

Az ismétlődő rendezvények közül 1982-ben is sor került a nőnap meglelékezésre, a Tél-apó ünnepségre, a gyermekek megvendéglésére a gyermeknap alkalmából, a lassanként hagyó-

mányossá váló munkatársi és nyugdíjas összejöveteleire. A bécsi kiránduláson részt vevők vetítés-sel összekötött élménybeszámolót tartottak az érdeklődő munkatársak számára.

KISZ

A Könyvtár fiatal munkatársai munkájukat közös alapszervezetben végzik az MTA Hivatalának fiatal dolgozóival. A 37 fős alapszervezetből 18 fő a Könyvtár dolgozója. Az elmúlt évek során rendszeres gyakorlattá fejlődött az újonnan belépő fiatal dolgozók bevonása a KISZ munkába. A tagság részarányának megfelelően a közös alapszervezet 5 főnyi vezetőségében 3 fő könyvtári dolgozó volt.

A könyvtári tagság mintegy 60%-áról elmondható, hogy a rábízott feladatokat lelkiismeretesen elvégzi, kezdeményezéseivel segíti a közös munkát.

Az 1981. évi intézményi ifjúsági parlamenten megválasztott képviselők részt vettek az 1982. tavaszán megrendezett összakadémiai ifjúsági parlamenten. A részükről ott felvetett problémák jó részét az összakadémiai parlament elfogadta és intézkedési tervébe foglalta.

A Könyvtár KISZ tagjai az alapszervezet által meghatározott közös feladatokon kívül néhány sajátosan könyvtári rendezvényen is résztvettek, illetve megszervezésében, lebonyolításában segédkeztek a könyvtári Pártalapszervezetnek és Szakszervezeti Bizottságnak. (Pl. gyermeknap, Mikulás ünnepség, a bécsi kirándulást követő baráti est, nyugdíjas találkozó.)

A KISZ alapszervezet és a Könyvtár vezetése valamint társadalmi szervezetei között folytatódott az évek óta kialakult harmónikus, jó kapcsolat. Igen örömdetes az a tény, hogy a Könyvtár vezetése a fiatalok továbbtanulási törekvéseit a törvények adta lehetőségeken belül támogatja.

A Könyvtár KISZ fiataljai az elmúlt évben társadalmi munka formájában javaslatokkal segítették az MTA Hivatal üdülői könyvtárainak állománygyarapítását.

Az MSZBT és az MTA közötti együttműködésben is résztvettek fiatalok.

OKT	– Országos Könyvtárügyi Tanács
OMIKK	– Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
RZS	– Referativnij Zsurnal
SCI	– Science Citation Index
SPES	– Sciences Politiques, Économiques et Sociales
SSCI	– Social Science Citation Index
SZAMOK	– Számítástechnikai Oktató és Tájékoztató Központ
SZUTA	– Szovjetunió Tudományos Akadémiája
TIM	– Társadalomtudományi Információs Munkacsoport
TPB	– Tudománypolitikai Bizottság
UNDP	– United Nations Development Programme
UNESCO	– United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
VINITI	– Vseszojuznij Insztitut Naucsnoj i Tehnicseszkoj Informacii
WG	– Working Group

Felelős kiadó: az MTA Könyvtárának főigazgatója
Alak: B/5 – Terjedelm: 6.6 (A/5) ív
Megjelenés: 1983 – Példányszám: 120
Készült az MTA Könyvtára házi
sokszorosító részlegében

